

Groenlo's Verleden

DE HISTORIE VAN GROENLO EN OMGEVING

Jaargang 16 | nr. 19 | december 2017

> Van R.K. Werkliedenvereniging tot
Hout- en Bouwbond.

*Geschiedenis van meer dan 100 jaar
vakbondswerk in Groenlo.*

> Krantenknipsels uit 1917 en 1817

Inhoud

pag. 1

Voorwoord Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Ben Verbeij

pag. 3

Van R.K. Werkliedenvereniging tot Hot- en Bouwbond

Ferry Broshuis c.s.

pag. 39

Krantenknipsels uit 1917 en 1817

Peter te Plate

Voorwoord Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Het was dit jaar (meer dan) 100 jaar geleden dat de eerste vakbondsactiviteiten in Groenlo werden opgestart. Op basis van de door Paul Schuurmans, samen met zijn collega FNV-bestuursleden, aangereikte gegevens heeft Ferry Broshuis in een lang artikel de geschiedenis van de vakbond in beeld gebracht. In het verhaal is oog voor de grote lijn van de geschiedenis, maar die wordt aangevuld door interessante anekdotes die dit verhaal kleur geven. Nog tijdens het werken aan het artikel bleek dat eigenlijk niet het 100-jarig bestaan maar het 109-jarig bestaan gevierd had moeten worden. Uit het onderschrift van een foto in de Katholieke Illustratie kwam naar voren dat de vakbondsactiviteiten al 9 jaar eerder waren begonnen dan men op basis van gegevens uit het eigen archief had vermoed. De begin jaren waren niet gemakkelijk, allerlei weerstanden moesten overwonnen worden. Verder valt op dat in de eerste zestig à zeventig jaar van de geschiedenis van de vakbondsactiviteiten in Groenlo de verslaglegging nog handgeschreven was. Een paar leuke voorbeelden daarvan zijn als illustratiemateriaal opgenomen. Interessant is ook te lezen over de enorme invloed van de religie in de organisatie, niet alleen blijkend uit de aanwezigheid van een zogenoemde geestelijk adviseur maar ook te zien aan het feit dat het bestuur bij belangrijke beslissingen te rade gingen bij de deken, dat is het hoofd van een aantal katholieke parochies, en die woonde in Groenlo.

Kenmerkend is tevens dat er in de latere jaren van de meer dan 100-jarige geschiedenis allerlei fusies plaats vonden die zo karakteristiek zijn voor die tijd; ook scholen, ziekenhuizen en andere instellingen fuseerden toen in hoog tempo. Groter worden was het adagium!

Dat - tenslotte - het verslag van de feestelijkheden rond het 100-jarig bestaan op 27 september 2017 ook nog opgenomen is, geeft het verhaal een leuk eigentijds accent.

Krantenknipsels over Groenlo uit 1917 en 1817, onder die titel heeft Peter te Plate weer een flink aantal krantenberichten verzameld uit de landelijke dagbladen van het jaar 1917. Die geven een goed beeld van de zaken die toen belangrijk gevonden werden. Hoewel Nederland geen partij was in de Eerste Wereldoorlog had een (bijna) grensgemeente als Groenlo daar toch regelmatig mee te maken. Maar het is daarnaast bijvoorbeeld ook heel interessant om te zien hoe omgangsvormen waren. Dat de maatschappij toen nog in standen en klassen was onderverdeeld, is te zien aan de precies toegesneden aanspreekvormen van personen in leidende functies, elke functie had een eigen aanspreekvorm. Dit keer heeft Peter te Plate ook naar 1817 gekeken, dus nog 100 jaar eerder en dat heeft een paar interessante berichten opgeleverd.

Ruud Kaak heeft er weer voor gezorgd dat het geheel van teksten en het illustratiemateriaal is ingepast in de layout van ons tijdschrift.

Het bestuur hoopt dat u dit nummer van Grols verleden weer met veel plezier zult lezen

Ben Verheij

Voorzitter Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Van R.K. Werkliedenvereniging tot Hout -en Bouwbond

Geschiedenis van meer dan 100 jaar vakbondswerk in Groenlo

door Ferry Broshuis

Inleiding

De geschiedenis van de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo - opgericht in 1918 - kan niet los worden gezien van de ontwikkelingen van de vakbonden in Nederland; sterker nog: de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo is daar uit voortgekomen. Plaatselijk hadden we hier in 1909 al de 'R.K. Arbeidersvereniging'.

De industrialisatie die eind 19e eeuw tot ontplooiing kwam en veel nieuwe ontwikkelingen in gang zette, had daarnaast voor de gewone 'arbeider' ook heel veel negatieve aspecten. De werktijden waren lang, het loon was laag, er was voortdurend armoede en op allerlei terreinen moesten de eindjes door de werklieden aan elkaar worden geknoopt. De macht van de werkgevers nam alsmaar toe en de werklieden waren zeer afhankelijk van hen. Hier in het voornamelijk katholieke Groenlo had je daarnaast ook nog de macht van de R.K. Kerk. Je was dus onderworpen aan de macht van de fabrikant en de macht van de kerk. En die machten reikten ver. De fabrikanten waren niet erg tevreden met de opkomst van de arbeidersvakbonden die ze als storend en bedreigend zagen en de kerk op haar beurt vervulde daarbij nu ook niet echt een voorttrekkersfunctie om dit understatement te gebruiken. Omdat de arbeiders dus in een zeer afhankelijke positie verkeerden, was het moeilijk het vakbondswerk van de grond te tillen, maar door onverschrokkenheid van een aantal mensen is dat toch gelukt en je mag daar met terugwerkende kracht veel waardering voor uitspreken.

De situatie zoals hierboven geschetst was in feite de situatie die aanwezig was bij de oprichting van de

R.K. Werkliedenvereniging Groenlo in 1918.

Het begin

In het zeer leeswaardige boek 'werken in Groenlo', uitgegeven door de Bouw - en Houtbond F.N.V. en de Oudheidkundige Vereniging Groenlo in 1988, waarvoor Harrie Blanken de tekst leverde, wordt een interessant feit vermeld als aanleiding tot de oprichting van de al meergenoemde R.K. Werkliedenvereniging Groenlo. Die aanleiding was de bouw van de R.K. Calixtuskerk aan de Kerkwal (1908) ter vervanging van de Waterstaatskerk hier in Groenlo. Met de bouw zou er flink werk aan de winkel zijn, maar het was maar de vraag of Groenlose aannemers het werk zouden krijgen of dat een ondernemer van buiten Groenlo de opdracht zou binnenslepen. In dat laatste geval bestond de vrees dat bouwvakkers in Groenlo en omgeving geronseld zouden worden om voor een paar cent per uur het werk op te knappen, terwijl het grote geld dan naar een aannemer buiten Groenlo zou verdwijnen. Met de vrees voor die ontwikkeling in het achterhoofd werd er actie ondernomen. Het bestuur van de landelijke R.K. Werkliedenvereniging schreef een brief aan het kerkbestuur met het dringende verzoek de bouw van de kerk te gunnen aan een aannemer die ook bereid was het voor Groenlo vastgestelde loon te betalen. Helaas werd het werk toch gegund aan een aannemer buiten Groenlo (Jacq. Van Groenendaal uit Hilversum), maar die bleek wel bereid het hier gangbare loon voor de vakmensen te betalen. Het was in die tijd dat de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo werd opgericht. Het ging allemaal

wat op 'kousenvoeten' want de patroons hadden het helemaal niet begrepen op zo'n arbeidersvereniging. De arbeiders mochten niet te mondig worden want dat zou de patroons alleen maar geld kosten. De man die in die eerste jaren het voortouw nadrukkelijk nam en de eerste voorzitter was van de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo was Toon Bouwhuis.

Gemis

Zoals dat zo vaak gaat met verenigingen die met veel enthousiasme worden opgericht, blijft de hele organisatiestructuur aanvankelijk nog wat achter. Dat is ook logisch, alles moet immers nog 'uitgevonden' worden, alles moet op touw worden gezet, er is nog geen structuur, geen duidelijke organisatievorm enzovoort. Zo moet het ook gegaan zijn met de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo. Want pas vanaf 1926 zijn de notulen van de Werkliedenvereniging bewaard gebleven en die geven een bijzondere inkijk hoe in die tijd het vakbondswerk werd uitgevoerd en vooral ook wat er allemaal in het sociale leven hier gebeurde en waar de vakbond ook duidelijk in initieerde.

Hier raken we toch wel aan een opvallend onderdeel van het werk van de vakbond: het was duidelijk geen vakbondsafdeling die zich alleen bezig hield met het pure vakbondswerk; het was ook een organisatie die de vrouwen en kinderen van de leden er nadrukkelijk bij betrok en die zelf met allerlei initiatieven en nieuwe ontwikkelingen duidelijk richting trachtte te geven aan een sociaal verheffingsklimaat, hoe beperkt in die tijd de mogelijkheden daarvoor dan ook waren.

Zoals gezegd zijn de notulen van de vergaderingen vanaf 1926 bewaard en die handgeschreven notulen in soms fraai handschrift geven een goede inkijk in het vakbondsleven van de R.K. Werkliedenvereniging tot en met 14 april 1941, als het laatste bestuursverslag verschijnt. Daarna zijn er van de tijd in de oorlogsjaren geen notulen meer te vinden; dat zal te maken hebben met het feit dat op 25 juni 1941 de landelijke R.K. Werkliedenvereniging 'de vlag streek' zoals dat is aangeduid. Ook verschillende andere vakbonden staakten het werk. Op die 25e juni 1941 liep namelijk het ultimatum af; de vakbeweging zou verder mogen werken, maar dan onder NSB-vlag. Het hoofdbestuur van de Werkliedenvereniging besloot daaraan niet te voldoen. Enkele zware jaren braken aan, zo schrijft Harrie Blanken in de al genoemde uitgave 'Werken in Groenlo'.

Weer bijeen

Het eerste verslag van de eerste Algemene Ledenvergadering na de bevrijding is van 13 juni 1945 onder leiding van H. Kolkman. Maar hoezeer ook de wereld is veranderd door die verschrikkelijke wereldoorlog, het instituut van de geestelijke adviseur had het overleefd want in het verslag wordt vermeld dat kapelaan Wolfs als adviseur van de bond optreedt! Het leven herneemt na de oorlog, ook wat het vakbondswerk betreft, zijn loop. Dat duurt tot 1972 als de fusie met de Houtbewerkerbond tot stand komt.

1907-1909 in de Geldersche Bode (Bron Stadsmuseum)

DE GELDERSCHE BODE

Nieuws- en Advertentieblad voor het oostelijk deel van Gelderland.

Groenloo 26 febr. 1907.

Groenloo 5 febr. 1909

- Op uitnodigeng van het bestuur van het Plaatselijk Comité voor Kath. Sociale Actie zal de Zeereerw. Zeer-gelovige heer dr. Schrader, pastoor te Hilversum op een nader te bepalen dag in April in de Vincentieszaal een lezing houden over R.K. Arbeiders organisatie.

Groenloo 9 sept. 1907

- De secretaris van het Plaatselijk Comité voor de Kath. Soc. Actie, alhier heeft bericht ontvangen dat de aangekondigde algemeene vergadering van het Dioc. Comité voor de K. S. A. n i e t zal plaats hebben op 21 September, doch v e r z e t i s op M a a n d a g 12 O c t., t e n é é n u u r.

Aangifte voor den gemeenschappelijken maaltijd moet nu geschieden vóór den 7en Oktober. Tevens wordt nog ter kennis gebracht dat aan de heer M. van Wijk te Zwolle, lid van het dag. bestuur van den Bond voor R.C. Werkliedenverenigingen in het Aartsbisdom, vergunning is verleend tot het houden eener interpeflatie over: „het houden van de vergaderingen van het Dioc. Comité alleen op dagen in de week”.

- Het voorlopig bestuur der R.K. Werkliedenvereniging „St. Joseph” is samengesteld als volgt : G. te Vaarwerk, voorzitter ; Joh. Luiken, vice-voorzitter ; J. Baks, penningmeester en G. Hassing, secretaris.

Groenloo 29 Jan. 1908.

- Toen het bestuurslid Thien Zondag 17 jan. in een algemeene vergadering der Kath. Soc. Actie de wet op de arbeidsovereenkomst behandelde drong een der aanwezige werklieden aan op het stichten van een arbeidersvereniging. De heer Thien achtte zich niet bevoegd dienaangaande eenige toezegging te doen en verwees den aanvrager naar den voorz. der Kath. Soc. Actie, die verklaarde het verzoek in een bestuursvergadering ter sprake te zullen brengen.

1908 - De arbeider Harbers geraakte Maandagmorgen in een der loodsen van de Stoom Steenen Pannenfabrieken voorh. Gebr. Wiegierinck verklemd, tusschen een leemwagen en den wand. Met vereende kracht wisten de spoedig toegeschoten werklieden den leemwagen te verzetten en den ongelukkige uit zijn benarde positie te bevrijden. Zwaar gekneusd en verwond werd hij bewusteloos huiswaarts vervoerd. Zijn toestand is bedenkelijk.

DE FEESTVIERENDE R.K. ARBEIDERSVERENIGING TE GROENLOO

Foto genomen ter gelegenheid van de vaandelwijding, samenvallend met de viering van het eerste lustrum dezer wakkere katholieke vereeniging. (Tekst uit de Katholieke Illustratie uit 1914 over het 5-jarig bestaan van de vereeniging)

Coöperatieve winkelvereniging „Helpt Elkander”, te Groenlo.

Heden, den twaalfden April negentienhonderd zeventien, verschenen voor mij, Johannes Petrus Vemer, notaris ter standplaats Groenlo:

1. Jacobus van Gool, schoenmaker;
 2. Arnoldus Johannes Jansen, fabrieksarbeider;
 3. Johannes Theodorus Konings, stoker;
 4. Johannes Hermanus Lichtenberg, metselaar;
 5. Johannes Hermanus Oosterholt, looier;
 6. Gerardus Johannes Vreman, schoenmaker;
 7. Antonius Engelbertus Wiegerink, schoenmaker;
 8. Gerardus Hendrikus Wolters, fabrieksarbeider,
- allen wonende te Groenlo en aan mij notaris bekend; die verklaarden bij deze akte op te richten eene coöperatieve vereeniging onder de benaming van: Coöperatieve winkelvereniging „Helpt Elkander”, te Groenlo, onder de volgende bedingen:

Hoofdstuk 1.

Doel, middelen en grondbeginselen der vereeniging.

Art. 1. De vereeniging is onder de benaming van: Coöperatieve winkelvereniging „Helpt Elkander”, gevestigd te Groenlo.

Zij is eene onderafdeeling van de Roomsche-Katholieke Werkliedenvereeniging „St. Joseph”, te Groenlo.

Zij heeft ten doel om aan hare leden onvervalschte levensbehoeftigheden van elken aard en van goede hoedanigheid te verschaffen en aan hare leden de mogelijkheid te bereiden met de te behalen winst kapitaal te vormen.

Art. 2. Om deze doeleinden te bereiken begint de vereeniging eene winkelnering in bakkers- en kruidenierswaren en

Akten betreffende coöperatieve vereenigingen 10-5-1917 [Bron Delfher]

In de krant: Het Centrum dd 27-6-1917 [Bron Delfher]

Groenlo, 25 Juni. Gistoren is door de gezamenlijke aannemers en de afgevaardigden der verschillende timmerlieden-organisaties, het collectief arbeidscontract geteekend. Het treedt in werking 1 Juli. Het omvat de afdeelingen Winterswijk, Groenlo, Aalten en Lichtenvoorde. Met ingang van 1 Juli is het loon voor de gezellen te Winterswijk 25 en voor die te Groenlo, Aalten en Lichtenvoorde op 23 cent per uur. Ingaande 1 Januari 1918 worden deze lonen verhoogd met 1 cent. De normale werkuren zijn 11 per etmaal, eindo Zaterdag 4 uur.

Het leven van de leden van de R.K. Werkliedenvereniging en hun gezinnen in de periode van 25 juli 1926 t/m 17 april 1941.

Welk verslag je in die periode ook leest, het begint steevast met de zin: "de voorzitter opent de vergadering met den Christelijken Groet". Een mooi gebaar, maar wat hield die 'Christelijken Groet' nu precies in. Oud-bestuurslid en oud-voorzitter Jan Bruggeman weet nog precies wat die tekst inhield en hij zegt het ook met precies de goede buiging in de stem: "Geloofd zij Jezus Christus". Volgens de oeroude tekst zou daar nog aan toegevoegd moeten worden: "in eeuwigheid amen". Of de leden van de R.K. Werkliedenvereniging die heilige toevoeging niet helemaal noodzakelijk vonden blijft in het duister van het verleden verborgen!

In al die verslagen klinkt steeds door dat de leden bij het vakbondswerk moeten worden betrokken, dat er cursussen moeten worden gevolgd en dat er belangrijke sprekers naar hier moeten worden gehaald om bepaalde vakbondsonderwerpen toe lichten of die de kennis over andere onderwerpen kunnen verdiepen. En er is ook steeds de zorg om de Sinterklaasfeesten voor de kinderen goed te vieren, de echtgenotes erbij te betrekken enzovoort. Eigenlijk stralen al die verslagen een heel sociaal gevoel uit. Het is opvallend dat de echte geharnaste vakbondsuitspraken tegen de patroons bepaald niet de overhand voeren. Maar in de praktijk van alle dag was het zo dat als er een echt zwaar en netelig probleem aan de orde was, dat dan het hoofdbestuur van de bond werd ingeschakeld. En dan kwamen goed gebekte, hoog opgeleide en vooral ter zake kundige professionele vakbondsmensen naar hier om de weerbarstige materie en de geschilpunten met de werkgevers te bespreken.

Sociaal

Uit al die verslagen komt het beeld naar voren van een sociaal bewogen organisatie. En er klinken natuurlijk af en toe ook kleine irritaties door. Om daar een frappant voorbeeld van te geven: er werd ooit een Sinterklaasfeest gehouden en er was door de ouders voor in totaal 160 kinderen betaald. Maar er voltrok zich een soort omgekeerd wonder van Kana: er bleken 200 kinderen in de zaal te zitten en daardoor was er te weinig snoep. Kleine ramp! Het gebeurde later ook eens dat een lid naar het jaarlijkse feest wilde, maar hij had een grote achterstand in de contributiebetaling. Maar met het feest in zicht betaalde hij de achterstand in één keer!

Geestelijk adviseur

Bij het vakbondswerk mocht ook de geestelijk adviseur niet ontbreken. Die geestelijk adviseur hield een oogje in het zeil zodat geen dingen werden gedaan of besloten die tegen de visie van de kerk ingingen. Daardoor behield de kerk natuurlijk haar macht. Paus Leo XIII had zich in 1891 in zijn beroemd geworden encycliek *Rerum Novarum* (van een omwenteling) weliswaar al met de slechte werk- en leefomstandigheden van de arbeider bemoeid en wenselijke ontwikkelingen aangedragen, maar de praktijk is altijd weerbarstig. Een fraai voorbeeld daarvan gebeurde jaren later. In het voorjaar van 1935 wordt volgens de notulen door het hoofdbestuur van 'Stephanus', de 'Steenfabriekarbeidersbond' geprobeerd hier ook een afdeling op te richten en wordt er steun gezocht bij de R.K. Werkliedenvereniging hier, al een gesetelde vakbondsafdeling. Er is door dat hoofdbestuur ook al overleg gepleegd met de hoogerwaarde heer deken Oosterbaan. Die heeft zijn medewerking toegezegd maar tevens 'vermaand' voorzichtig te werk te gaan. Het probleem is dat de plaatselijke steenfabriek FOW (Fornier-Overkamp-Wiegerinck) de stenen goedkoper kan leveren dan de andere fabrikanten omdat hier een te laag loon wordt betaald. Dat zou kunnen betekenen dat andere fabrikanten de lonen vervolgens ook gaan verlagen waarop de steenfabriek hier dat dan ook weer zou doen. Dit doemscenario moet voorkomen worden en dus moeten de steenfabriekarbeiders zich weer organiseren. Dat lukt, maar op 14 juni 1935 tijdens de vergadering laat kapelaan Kok weten bezoek te hebben gehad van de directie van FOW die heeft gezegd dat wanneer de arbeiders zich hedenavond zouden organiseren de fabriek zou worden gesloten en stopgezet. De directie was niet tegen de vakorganisatie, maar zei dat het toch de bedoeling was de lonen te verhogen en daar was geen sprake van, dat gebeurde niet. De afloop van deze kleine thriller is in de notulen van de R.K. Werkliedenvereniging niet terug te vinden omdat het een andere vakbond was. Maar volgens de overlevering is er uiteindelijk toch meer loon betaald door de steenfabriek FOW.

Aardig is ook dat de Volkskrant- toen nog katholiek dagblad voor Nederland - ooit werd gelezen op kosten van de bond, maar dat abonnement wordt

Verg op Dondag 25 Juli 1926

De V Z opende de vergadering op de gebruikelijke wijze met Ch. Goet. Daarna werden de notulen voorgelezen welke onafgeandert werden goet gekeurd. Daarna kwam aan de orde kinder veest. Nadat van de penningmeester den heer J.H. Platter het veest was uiteengeset en waar het geld vandaan kwam werd besloten een kinderveest te verzamelen. De Bode zouw dan zaterdag bij de leden te kinderen opnemen van de 4 tot 14 jaar. De begrooting was op gemaakt door het bestuur om ieder kind een muts en jaapen en een slag getje te kopen maar nu ook de kleine kinderen mee doen werd besloten om dit jaar de mutsen niet aan te schaffen en zo noodig ook niet de jaapen want werd ook nog besloten om van dit jaar 25 cent te heffen voor het veest van ieder lid ~~waaronder~~ ^{van} kinderen meedoen. Vervolgens kwam te sprake om ieder jaar een kinderveest te houden en dan elke week bij ieder lid waarvan de kinderen meedoen een kleine contributie te heffen. ~~het~~ De vergadering heeft aan het bestuur overgelaten hoeveel of dat iedere week zijn val. Daarna kwam aan de orde meeting Hengelo op 15 Augustus. omdat de vergadering zoo slecht bezocht wordt de Bode opdracht gegeven om zaterdag bij de leden te vragen wie of er gaan naar Hengelo. Daarna kwam begrooting spreekes. Het bestuur wordt opdracht gegeven om buijs te laten komen in de winter een spreekes te laten komen die dit doel eens goed uitvoert. Door den heer J. Tellen werd gevraagd of wij hier ook geen reisclub op konden richten dat wordt ook aangehouden voor van winter. daar zal ook voor gezocht worden. als daar een spreekes voor komt om dan tegelyk een reisclub op te richten. Niets meer aan de orde en na de gebruikelijke rondgang sloot de ~~VZ~~ de vergadering met Ch. Goet.

Groenloo 25 Juli
J.H. Tellen 2^e Leet

stopgezet. De ook al katholieke Gelderlander blijkt een grote concurrent te zijn!

Er zijn veel bestuursmutaties en dergelijke en daar wordt volop aandacht aan besteed, evenals aan de vele trouwe leden van de bond. Maar echt schrijnend zijn de berichten over de moeilijke omstandigheden die zich in de jaren dertig voordoen en hoe moeilijk het is voor de leden en hun gezinnen het hoofd boven water te houden.

Maar de oorlog schuift alle 'gewone problemen' terzijde en er heerst een vijftal jaren een verschrikkelijk bewind.

1927 ledenlijst St. Joseph Groenlo

B.	ANTEN	H.	NIJENHUIS, - <i>Brouwer</i>
J.	ANTEN	J.W.H.	NIJHUIS
W.	ANTEN	J.	OLIESLAGER
Th.	BAKS	G.	OLTHOF
J.	BOGT	J.	OOSTENDORP
M.	BOGT, TER	-	OOSTERHOLT
Th.	BOGT, TER	H.J.	OVERKEMPING
-	BOGT, TER	J.	OVERKEMPING
H.	BOMERS, - <i>Rooien</i>	Th.	PEER
A.	BOUWHUIS	G.	PELLEN
H.	BREMER	J.	PELLEN
D.	BRINKE, TE	J.W.	PIETERSEN
B.J.	BROCKUTTER	F.	PLATTER
J.A.	BRUGGEMAN	H.	PLATTER
Th.	DEGERING, - <i>Wed.</i>	J.	PLATTER
J.	DONDERWINKEL	J.	PLATTER
G.	DRUTEN, VAN	Th.	PLATTER
H.	DRUTEN, VAN	M.	PLATTER, - <i>Tinus</i>
J.	EMAUS	G.J.	POL
C.	FROELING	B.J.	RAVE
F.	FROELING	F.	RAVE
J.	FROELING	G.	RAVE
J.	GEBBINK	J.	RAVE
H.	GEERDINK	Th.	RAVE
A.	GROOTHUIS	A.	ROERDINK
G.	GROOTHUIS	J.C.	ROERDINK, - <i>Eiberschweg jongen</i>
H.	GROOTHUIS	R.	ROERDINK, - <i>Eiberschweg</i>
B.	HEGMAN	H.	RONDEEL
H.	HEGMAN	H.	SCHEINK
-	HEGMAN	C.	SCHIGT
F.	HESSELING	A.	SCHOVERS
J.	HESSELING	J.	SCHRÖR
J.	HUISKES, - <i>Bock</i>	W.	SCHUTTEN
G.J.	HUITINK	H.	SIEBELDER
J.	HUITINK	J.	SIEBELDER, - <i>jongen Jan</i>
B.	HUITINK, - <i>wed.</i>	G.	SMIDT
Jac.	JANSEN	Th.	SMIDT
B.A.	KOLKMAN	B.	SNIJDER, - <i>sinaasappels</i>
H.H.J.	KOLKMAN	G.	STOTELDER
J.Th. A.	KOLKMAN	A.	STOVERINK
H.	KOLKMAN, - <i>G van Gradus</i>	J.	STRAATMAN
G.J.	KONINGS	J.	THIJSSSEN
J.	KONINGS	B.	UUM, VAN
A.	KORMELINK	A.	VENDERBOSCH
G.	LINTELO, TE	-	WEELING
A.G.	MEULENBEEK	G.	WIEGERINK
A.J.B.	MOLDER, TE	A.E.	WIEGERINK, - <i>Tone Bats</i>
J.	MOLDER, TE	HERMAN	WIENJTJES
-	<i>- kiek in de grafte</i>	H.	WIENJTJES, - <i>Ab[?]</i>
B.A.	NALES	H.	WIENJTJES, - <i>Heubbe [?]</i>
G.	NALES	G.	WIESMAN
B.	NIENHUIS	G.J.	WOLTERINK
J.	NIENHUIS, - <i>L. Mos</i>	B.	WOLTERS
H.	NIENHUIS, - <i>Slaterthuis</i>	A.	WOLTHAAR
J.H.	NIERS	-	WOLTHAAR
H.	NIJENHUIS		

1	Hegman.
2	B. Hegman
3	H. Hegman
4	B.J. Rave
5	G. Rave
6	J. Rave
7	F. Rave
8	W. Schutten
9	F. Wessman.
10	H. Liebelder
11	G. Pellen
12	H. van Druten
13	M. ter Bogt.
14	A. Wolthaar
15	Jac. Jansen
16	A. Kaarmelink.
17	H. Groothuis
18	J. Thijssen
19	W. ter Bogt.
20	F. Platter
21	J. Heutink
22	H. Platter
23	J. Froeling
24	J. Gebbink
25	G. Olthof.
26	G. Platter
27	J. Pellen
28	J. ter Bogt.
29	H. Nijenhuis
30	W. Schutten
31	A. Bouwhuis
32	A. Stoverink
33	A. Kenderbosch
34	J. Konings
35	G. Smidt
36	G. Wiegink
37	H. Smidt
38	M. Platter Thimus
39	J. Heutink. Bock
40	J. Donderwinkel

Ledenlijst 1927

- 41 H. Kijenhuis (Baumers) ^{R.} ~~Proseur~~
- 42 A. F. Mejerink Tane Bass
- 43 B. Anten
- 44 G. van Druken
- 45 H. Baemers Bosse
- 46 J. Baue
- 47 J. Overkemping
- 48 H. Geerdink
- 49 G. ~~Statholder~~
- 50 H. Bremer
- 51 B. Walters
- 52 H. Wientjes H.
- 53 A. Schouers
- 54 J. Kienhuis L. mas
- 55 ~~B. Kienhuis~~
- 56 H. " " ~~Statholder~~
- 57 ~~H. Peer~~
- 58 H. Kalkman G. van Cyprien
- 59 H. ter Bogt.
- 60 H. Schelink
- 61 J. Oostendorp
- 62 H. Wientjes, Keubler
- 63 J. Baerdink ~~Overkemping~~
- 64 J. Platter
- 65 H. Platter
- 66 B. Snijders ~~Sonnenappels~~
- 67 C. Schigt
- 68 G. Grootshuis
- 69 G. Degering ~~Wed Degerink~~
- 70 G. Olieslager
- 71 B. van Vlim
- 72 H. Brandeel
- 73 J. de Halder ~~Wiek in de gracht~~
- 74 A. Grootshuis
- 75 G. Chales
- 76 D. de Brinke
- 77 ~~H. Hesseling~~
- 78 ~~J. Hesseling~~
- 79 A. Baerdink
- 80 H. Braks

~~Stadhouder~~

- 81 ~~Hesseling~~
- 82 J. C. Baerdink ~~Overkemping~~ jonge
- 83 J. Traeling
- 84 G. de Brinke
- 85 C. Traeling
- 86 ~~J. Straatman~~
- 87 J. Liehelder ~~jonge~~
- 88 G. J. Pol
- 89 J. Emaus
- 90 A. G. Scheulenbeck
- 91 B. Houtink ~~Wassersloot~~ Kuerh
- 92 ~~Walthaar~~
- 93 J. Anten
- 94 J. H. Kiers
- 95 J. H. Kalkman
- 96 J. W. H. Kijhuis
- 97 B. de Chales
- 98 G. J. Kanings
- 99 J. Schror
- 100 H. H. J. Kalkman
- 101 Herman Wientjes
- 102 G. J. Scheubink
- 103 G. B. de Halder
- 104 J. A. Bruggeman
- 105 J. W. Diebensen
- 106 B. de Kalkman
- 107 ~~A. G. Brochtutte~~
- 108 G. J. Walderink
- 109 H. J. Overkemping
- 110 ~~ter Bogt~~

Bestuurs vergadering van 28 Augustus 1927

De Voorzitter opende de vergadering met de gebruikelijke Christelijke groet waarna de bespreking over een eventueel kinderfeest als het vorige jaar maar daar de verschillende kassen niet bij machte waren om gezamenlijk de kosten te dekken haen werd besloten om met een lijst te collecteren wat dan ook in die zelfde week gebeurde.

De penning meester sprak haen van de verschillende kassen nog als te krijgen zoo als de nieuwe Bouw centrale de Lederbewerker en Cooperatie waarna besloten is om een gecombineerde vergadering te beleggen en niets meer aan de orde plaat de Voorzitter de vergadering met de Chr. groet

Bestuursvergadering St. Joseph op 28 augustus 1927. De Voorzitter opende de vergadering met de gebruikelijke Christelijke groet waarna de bespreking over een eventueel kinderfeest als het vorige jaar, maar daar de verschillende kassen niet bij machte waren om gezamenlijk de kosten te dekken, toen werd besloten om met een lijst te collecteren wat dan ook in diezelfde week gebeurde. De penningmeester sprak toen van de verschillende kassen nog als te krijgen zoo als de nieuwe Bouw Centrale de Lederbewerker en Cooperatie, waarna besloten is om een gecombineerde vergadering te beleggen en niets meer aan de orde sloot de Voorzitter de vergadering met de Chr. groet.

Bestuurs vergadering van 18 april 1927.

De Voorzitter opende de vergadering met de gebruikelijke Christelijke groet waarna de verdeling plaats vond van de bestuurs functies. Bij stemming en bij onderling goed vinden werd tot Voorzitter Wiesman gekozen en tot secretaris J. Kolkman en tweede Voorzitter Th. Raue. Daarna werd het program der feestvergadering besproken, waarna besloten werd om dit jaar Mevr. Camble-Kordel te laten komen.
de secretaris J. Kolkman

Bestuurs vergadering van 18 April 1927

De voorzitter V. K. opende de vergadering met de gebruikelijke Chr. groet waarna de verdeling plaats vond van de bestuurs functies. Bij stemming werd en bij onderling goed vinden werd tot V. K. Wiesman gekozen en tot secretaris J. Kolkman en tweede V. K. Th. Raue.

Daarna werd het program der feestvergadering besproken waarna besloten werd om dit jaar Mevr. Camble Kordel te laten komen

de secretaris J. Kolkman

Bestuursvergadering 12de juli '34

Den Voorz: opent de vergadering op de gebruikelijke wijze en het den Adviseur en leden van harte welken die allen tegenwoordig waren behalve bestuurslid Roerdink.

Dan brengt den Voorz: in het midden als dat er rachtjes aan begonnen moet worden met het regelen van den Kringdag, en wordt dan besloten de schilden te laten maken bij timmerman Polters en te laten afschilderen bij schilder Weigerink. Dan vraagt den Voorz: wie van de Bestuursleden de te volgen route wil vaststellen, daar niet langer dan een half uur den optocht mag duren. Hetgeen hem toegeregt word door Kolkman en Penterman.

Verder zegt den Voorz: hoe we er mee agn moeten, met het oog op den brief van St. Paulus, die vragen waarom de leden van den Pakbond geen lid zijn van de Standaardorganisatie, er wordt dan in het midden gebracht, om eens een gecombineerde bestuursvergadering te houden met het Bestuur vanden Pakbond, hetgeen besloten word op 27 juli a.s.

Verder wordt nog besloten omtrent Clavi Spaarsterland, om eens met de Dokkers Smit en Wentholt in verbinding te treden of er onder onze leden ook nog zwakke kinderen zijn die een uitbreiding noodig hebben.

Dan brengt het Bestuurslid Bekhemusse naar voren, dat hij den penningmeester van N. L. den Veen Boks tal menigmaal gevraagd heeft om een afschrift van de boeken van het jaarverslag '33, hetwelk door den genoemden penningmeester nog niet is voldaan, hetgeen dan wordt vastgesteld hem hieromtrent door het Bestuur der N. K. Winkliedenver: te berichten dat hij dit als nog voor 28 juli aan moet voldoen.

Verder wordt door de Bestuursleden geklapt over het berouwen van de Volkskrant

Jaarverslag 17 April 1941

Eerwaarde Adviseur bestuur en leden

Mij zijn dan weer aan onze jaarvergadering gekomen
In 't hooft hoop ik u weer te geven wat er in onze vereeni-
ging in 't afgelopen jaar is gebeurd. Er werd in 1940 7 leden
vergaderings gehouden. In Maart werd er 1 afgevaardigde
naar de rechte gezonden van de C.P. Den 14 April werd
ons patroonsfeest gevierd. De 's morgens om 7 uur
gezamenlijke heilige Communie waarna in optocht naar het
Hotel de Pelikaan werd getrokken voor het ontbijt.
De 's avonds werd er in genoemd hotel een feestavond
georganiseerd voor de leden met de vrouwelijke huisge-
noten, waarvan dan ook dankbaar gebruik werd gemaakt.
Ook den heer Nijkamp met zijn echtgenoot hadden ons
met hun bezoek vereerd. Hier is dan ook een woord van dank
op zijn plaats voor de prachtige rede door den heer Nijkamp
gesproken. ~~speker~~ Ook het duo Joë en Nellie zorgde
voor een gezellige avond ook hier mag de Jonge wijk
man niet vergeten worden een woord van warme dank
voor de J. W. w. Op 18 April werd onze jaarvergadering
gehouden, maar nu was de zaal niet zoo vol als
op 14 April den feestavond. Toen waren er nota bene
10 mensen ter vergadering. Waarover den Eerwaarde
Adviseur terecht zijn leedwezen uitsprak.
Mei was de maand van de oorlog die ook hier
in Groenlo zijn sporen heeft achtergelaten

Laatste pagina uit het notulenboek met het jaarverslag dd 17-4-1941. In 1940 kwamen er 7 nieuwe leden bij, 14 april was het patroonsfeest, om 7 uur 'smorgens de H. Communie waarna in optocht naar Hotel de Pelikaan getrokken werd voor het ontbijt, 's avonds werd daar een feestavond georganiseerd. De heer Nijkamp hield een prachtige rede en het duo Joë en Nellie zorgde voor een gezellige avond. Op 18 april was de jaarvergadering met 'nota bene' maar 10 mensen, veel minder dan op het feest van 14 april, waarover de Adviseur zijn leedwezen uitsprak.

Mei (1940) was de maand van de oorlog die ook hier in Groenlo zijn sporen heeft achtergelaten.

De periode van 13 juni 1945 tot 1 januari 1972

Wanneer het besluit is genomen om de R.K. Werkliedenvereniging te transformeren in de R.K. Bouwvakarbeidersbond is in de notulen niet terug te vinden, maar feit is wel dat op 31 januari 1948 in de Moriaan de feestavond ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van die (vernieuwde) bond werd gevierd! Even memorabel is het feit dat **H. Kolkman** op 9 september 1948 als voorzitter van de bond aftreedt, na maar liefst 20 jaar die functie te hebben vervuld. Hij wordt als voorzitter opgevolgd door **H. Overkemping** die dat voorzitterschap gedurende een lange reeks van jaren met verve heeft vervuld. **H. Cuppers** was lang een secuur secretaris van de bond. Om nog even terug te komen op **Hendrik Overkemping**: hij was ook vele jaren wethouder en locoburgemeester van de gemeente Groenlo en soms - zo zeggen oude vakbondsmensen met gevoel voor understatement nu nog - meende hij zijn opwachting bij belangrijke ontmoetingen extra kracht te moeten bijzetten door zich niet alleen voor te stellen als afdelingsvoorzitter, maar tevens als wethouder en locoburgemeester van de stad Grol! Wat hij trouwens ook was.

In de jaren na de oorlog stijgt de welvaart langzamerhand en de bonden kunnen daar met afgedwongen loonsverhogingen van profiteren. En plaatselijk voeren ze ook regelmatig acties voor nieuwe leden. Het ledental is in Groenlo toch altijd redelijk bevredigend geweest, zo niet meer zelfs.

Vaandel

Bij het 40-jarig bestaan in 1958 wordt een vaandel aangeboden. In het verslag wordt het woord 'vlag' en 'vaandel' beurtelings genoemd; laten we het er maar op houden dat het 40-jarig bestaan met vlag en vaandel en wimpel is gevierd en gelukt en dat de nieuwe vlag of het nieuwe vaandel van toen af werd gebruikt bij alle bijzondere bijeenkomsten. Later raakte de afdeling die vlag of dat vaandel op wat miraculeuze wijze kwijt, maar daarover straks meer.

Steeds maar erg sociaal

De verslagen over een lange reeks van jaren van de plaatselijke vakbond schetsen misschien het beeld van een soort vergadercultuur. Maar degene die zich wat grondiger in deze materie verdiept, komt tot de conclusie dat er in die tijd sprake was van een heel groot sociaal netwerk zoals we dat nu zouden

noemen. Er gebeurde enorm veel werk achter de schermen, er werd heel veel sociaal werk uitgevoerd en allerlei instellingen werden opgericht door de bonden om de leden en hun gezinnen te ondersteunen. Ook het naar Groenlo halen van deskundigen die bepaalde onderwerpen kwamen toelichten was de gewoonste zaak van de wereld. En er werd geluisterd naar de leden die met hun klachten en hun problemen bij de bestuursleden kwamen, waarna steevast actie werd ondernomen om alles toch nog in goede banen geleid te krijgen.

Daarnaast was er toch ook tijd voor ontspanning, tijd voor feestavonden, voor kinderfeesten enzovoort. En naar goed (Grols) gebruik werden jubilarissen steevast gehuldigd voor hun trouw en hun langdurig lidmaatschap en hun inzet voor de bond. Je kunt zondermeer stellen dat de vakbond in die tijd een goed cement vormde voor een hechte samenleving waarbij er ook aandacht was voor de mens als individu.

Fusie 1.1.1972

Nadat in november 1967 het 50-jarig bestaan is gevierd komen in de daaropvolgende jaren de fusiebesprekingen met de Houtbewerkers, met de fraaie naam '**Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Meubel, Meubilering, Hout- en Aanverwante Bedrijven St. Antonius van Padua**', in zicht. Termen als 'krachten bundelen' vallen en hoewel het voor de R.K. Bouwvakarbeidersbond misschien iets te snel gaat omdat hun boekhouding niet parallel loopt met het tijdstip van de fusie, wordt in een gezamenlijke vergadering van de twee bonden toch besloten om vanaf 1 januari 1972 samen verder te gaan onder de naam 'Hout- en Bouwbond'. Opmerkelijk is dat geen datum is aangegeven waarop deze fusievergadering plaatsvond. Wel de plek - zoals het verslag vermeldt - bij Café Kock, Lichtenvoordseweg Groenlo, maar zonder daar een datum bij te vermelden! We moeten maar aannemen dat die vergadering in ieder geval vóór 1 januari 1972 is gehouden want toen trad het besluit tot fusie in werking!

Saillant detail waarover in de verslagen overigens niet wordt gerept is toch dat met de fusie op 1 januari 1972 de naam 'R.K.' uit het zicht verdwijnt. Het is hier ook de nieuwe tijd die de eens zo machtige kerkelijke structuur wat op de achtergrond heeft geplaatst.

Notulenboek van de R.K.
Bouwwakarbeiders Bond "St. Joseph."
afd. C/roenlo.

Eerste algemeene ledenverg. na de bevrij-
ding op Woensdag 13 Juni 1945.

De heer Kolkman die alleen van het
vroegere bestuur aanwezig was, heette de
aanwezigen hartelijk welkom en opende
de verg. met de Chr. groet.

Hij deelde aan de verg. mede dat
hij een schrijven van het bondsbest. ont-
vangen had, waarin hem gevraagd werd
de afd. weer op te richten, teorn deelde
hij mede dat de contributie was vast-
gesteld op een uurloon.

Hierna volgde bestuursverkiezing
waaraan het resultaat was dat
E. J. Oesterholt vna. J. Bonenkamp pen.
en J. H. Overkemping secr. werden gekozen.
Hoe vlieg mogelijk zal aan het hoofd-
bestuur de ledenlijst worden opgezonden.

De heer Kolkman deelde verder
nog mede dat de reere waerde Her

kap. Wolfs adviseur was geworden.
van onze afd. maar wegens verhindering
wel niet zansig zal kunnen zijn
Niets meer aan de orde zijnde
sluit de nieuw benoemde voorzitter
de verg. met de Chr. groet.

de vna.

de secr. J. H. Overkemping

E. J. Oesterholt

Eerste notulen R.K. Bouwwakarbeidersbond St. Joseph na de oorlog 13-6-1945 met de vraag van het
bondsbestuur om de afdeling weer op te richten, de contributie wordt een uurloon en het bestuur wordt gekozen:
Voorzitter: E.J. Oesterholt, Penningmeester: J. Bonenkamp, Secretaris: J.H. Overkemping, kapelaan Wolfs
wordt de adviseur.

Fol.

ONTVANGSTEN

Groenlo

21 September 1945.

Maand

De bond van R.K. Hout-Transportbewerkers afd. Groenlo is opgericht op Vrijdag 21 Sept. 1945 in tegenwoordigheid van den Heer Hooiboer 2^e voorzitter van den bond van R.K. Houtbewerkers, Singeldwarmdraat 21 Utrecht. Deze afd. werd toen begonnen met 'n leden-tal van 20 leden. Het afd. bestuur dat toen werd gekozen bestond uit de Heeren, B. Buts (voorzitter), G. Gebbink (Penningmeester) en W. Hoenderboom (Secretaris). De Heer Hooiboer legde toen in 'n gloedvolle rede uit, welk nut en voordeel aan mijn organisatie verbonden is, en hij hoopte dat ook de afd. Groenlo meer actief mocht blijven omdat er alleen op die manier iets is te bereiken. De Eerw. Heer Adviseur Kapelaan Wolfs was ook bij de oprichting van deze afd. tegenwoordig, en wij hopen dat mijn Eerw. steeds mijn belangstelling voor de nieuw opgerichte afd. mag blijven behouden, en dan ook op elke vergadering tegenwoordig mag zijn.

De Secretaris W. A. Hoenderboom.

Voorzitter B. Buts.

Transporteeren

COLORO

Eerste notulen van de R.K. Bond voor Houtbewerkers St. Antonius van Padua, afdeling Groenlo op 21-9-1945, opgericht op die datum in tegenwoordigheid van dHr. Hooiboer 2e voorzitter van de landelijke bond. Als afdelingsbestuur werden toen gekozen; Voorzitter: B. Buts, Penningmeester: G. Gebbink, Secretaris: W. Hoenderboom, Adviseur: Kapelaan Wolfs.

In een verslag over de besprekingen voor de fusie wordt wel duidelijk dat er verschillen zijn tussen beide bonden. Bij de Houtbond, waar het meer gaat om fabriekswerk zijn er grotere groepen leden dan bij de Bouwbond, waar het meestal werkers bij kleinere aannemers en dergelijke betreft. Bundeling van verschillende krachten dus en dat wordt als een positief punt ervaren. Het werd logischerwijs een grotere bond en het eerste bestuur daarvan bestond uit: 1e voorzitter **H. Overkemping**, 2e voorzitter **J.**

Bruggeman, 1e secretaris **H.J. Brockötter**, 2e secretaris **H. Bekkenutte**, 1e penningmeester **A. Bomers**, 2e penningmeester **B. Geerdink**.

Het was duidelijk dat dit een samenvoeging was van de voordien zelfstandig opererende besturen van de beide bonden, de R.K. Bouwvakarbeidersbond en de Nederlandse Bond van Werknemers in de Meubel, Meubilering, Hout- en Aanverwante bedrijven St. Antonius van Padua.

50 Jarig Jubileumfeest Oct. 67

Smorgens wordt de dag begonnen met een U Mis
Maar na een gesamenlijk ontbijt in Hotel Meiers
Tijdens het ontbijt oordeelde de Bonds Voorzitter
de heer Brommer
Die in een glanzvolle rede de Afdeling geluk wenste
En de tijden liet passeren die arbeid van
Vroeger en nu
De Receptie was heel druk bezocht.
Ondoenlijk allen te vermelden
Maar het was er echt een gezellige drukte.

Avonds is het grote feest voor onze leden
Nou hier hoef ik niet veel aan toe te
voegen want het was werkelijk goed en mooi
feest.
Schitterend mooi is alles door de feest Com
missie georganiseerd en door de feest
vierende met bundig gevierd

Mag ik vandeze plaats de Feest Commissie nog
hartelijk danken voor het vele werk
In de hoop dat de Goed God ons allen
Bestuur en Leden in goede gezondheid
naar het volgende Lustruim mag voeren

Groen le Nov. 67.
H. J. Brockötter
de voor

Het
50 jarig
Jubileum-
feest van de
RKBB
St. Joseph
in 1967.

Verlagen

Met de fusie zoals hierboven omschreven eindigt dus eigenlijk officieel de naam van de R.K. Bouwvakarbeidersbond die in 1948 hier begon als voortzetting van de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo en daarna dus via fusie werd getransformeerd tot Hout- en Bouwbond. Het bijzondere is dat de verslagen van de R.K. Werkliedenvereniging Groenlo opgetekend in het

van een hard kapt voorziene schrift - waarin de aankoopprijs van f.1.30 met potlood nog voorin is vermeld! - begint met het verslag van de algemene ledenvergadering op 13 juni 1945 en eindigt met het zoals al vermeld ongedagtekende verslag van de bestuursvergadering bij café Kock waarin het nieuwe bestuur wordt gekozen. Een symbolische daad misschien want het stevige boek heeft het toch maar een kwart eeuw volgehouden!

Dec 1971,
Uitleg over
de fusie van
de
Nederlandse
Katholieke
Bond van
Werknemers
in de Bouw-
nijverheid
St. Joseph
en de
Nederlandse
Katholieke
Bond van
Werknemers
in de Meubel,
Meubilerings,
Hout en
Aanverwante
Bedrijven
St. Antonius
van Padua.

Groenlo, Dec 1971

Het begin in dit notulen boek zal zijn met bede aan de goede God om hulp en bijstand voor de leden en bestuur van de Afd. Groenlo van de Katholieke Bond van Bouw en Houtnijverheid.

Ook staan met de Turie van de Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Bouwnijverheid St. Joseph.

en de
Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Meubel, Meubilerings, Hout en Aanverwante Bedrijven St. Antonius van Padua.

En als wens dat het de Afdeling Groenlo goed mag gaan en mag groeien en bloeien in goede samenwerking met vreugd en rust van Leden en Bestuur

namens het Bestuur

ter. V. J. Broekhoven,

Verlag Bestuursvergadering bij

Cafe. Kock

Lichthovenlaanweg.
Gruens.

Dere Bestuursvergadering van beide fusierende Afdelingsbesturen van Bouw en Hout was bij een geoeopen om dat van het Hoofdbestuur in verzoek was binnen gekomen om indien mogelijk te komen tot de vorming van 'n nieuw bestuur voor 1 Jan '72 in verband met de fusie op die datum (1 Jan '72)

De Voorzitter van de Bouwvak opend de vergadering met 'n Uitslijf welkomswoord.

Hij was van oordeel dat het voor de Bouwvak haast onmogelijk was om nu al 'n nieuw dagelijks bestuur te kiezen, om dat hun boekjaar loopt tot 31 Mei 1972 ~~tot 31 Mei~~.

En voor de Administratie van de Penning, meeser was dit wel heel moeilijk, voor al het Bouw Fonds beacht veel moeilijk heden met sich mee.

Hij zag dan ook liever dat de beide Bonden zouden wachten tot de leden vergadering in Juni aanstaande.

Maar de Secretaris van de Houtbewerkeres volde daar niet veel voor en meende dat het Hoofd Bestuur in ieder geval moest weten waar zij na 1 Januari haar Correspondentie's aan

konden richten.

Nadat over en weer goed van gedachten was gewisseld werd het Bestuur als volgt samengesteld.

1 ^e Voorzitter	H Overkemping
2 ^e Voorzitter	J Bruggeman
1 ^e Secretaris	J H Broekthoer
2 ^e Secretaris	H Bekkenutte
1 ^e Penningmeester	A Bomers
2 ^e Penningmeester	B Geerdink

En verder dan nog 9 medebestuurleden die dan ook allen hiermee akkoord gingen. Er werd besloten om deze samenstelling van het Dagelijks bestuur aan het Eloffd. Bestuur van beide Bonden toe te zenden. Er werd nog over verschillende punten gepraat en overlegd.

Onder het gebot van in es kortje en in Con, sumpie door de Penningmeester aangeboden was dit in mooi en aangename maar vooral een goede geslaagde vergadering. De Voorzitter Overkemping zei in zijn slotwoord, dat hij blij was dat het zo preestig was verlopen en dat de Eloffd. Gewent per 1 Jan. dan toch start klaar is.

Hij sluit de vergadering onder dank in de hoop, op preestige samenwerking verder en wenst, allen in wel thuis.

Teu. H Broekthoer

De periode van 1972 tot en met 2017

De landelijke naam van Hout - en Bouwbond was in 1964 al veranderd van KAB (Katholieke Arbeiders Bond) naar NKV (Nederlands Katholiek Vakverbond). In 1976 kwam er landelijk een fusie tot stand waardoor het FNV (Federatie van Nederlandse Vakverenigingen) als centrale vakorganisatie ontstond. En op 1 januari 1982 ontstond door een fusie tussen de Bouw - en Houtbond van het NKV en die van het NVV een nieuwe bond met de naam 'Hout - en Bouwbond FNV'.

Natuurlijk had dat voor de Hout en Bouwbond hier ook (administratieve) gevolgen en Henk Bekkenutte - in die jaren een volijverige secretaris die uitvoerige verslagen maakte - schrijft daar ook over. De landelijke fusie heeft hier echter niet tot grote spanningen geleid, ook al omdat in het van oorsprong katholieke Groenlo niet veel mensen lid waren van het NVV (Nederlands Verbond van Vakverenigingen).

1978 zestigjarig bestaan.

Jubileum 60-jarige Hout- en Bouwbond „Groenlo bolwerk vakbeweging”

GROENLO - Groenlo is een bolwerk van de vakbeweging". Deze uitspraak van NKV-voorzitter Keek van Groenlo, gedaan op de receptie ter ere van het 60-jarig bestaan van de Bouw- en Houtbond NKV Groenlo, toont aan dat de vakbeweging en Groenlo nauw met elkaar zijn verweven.

Eén van de peilers waarop de vakbeweging in Groenlo rust is zeker dat zaterdag in hotel Meijer jubilerende Hout en Bouwbond. Ruim 300 leden telt deze afdeling en dat vormt een flink gedeelte van het totale bestand in Groenlo.

Niet alleen de heer Keek liet zaterdag opgewekte geluiden horen over de jubilerende bond. De heer V. van Gassel van het hoofdbestuur was bijzonder trots op de grolse afdeling. Hij gaf een uitvoerig overzicht van de geschiedenis van de bond.

De heer Peters begon vervolgens met de huldiging van zes leden die 25 jaar lang een trouw lid van de bond zijn geweest. De zes leden ontvingen de bijbehorende insigne terwijl voor de dames een bloemetje beschik-

baar was. Gehuldigd werden de heren B. A. Bennink, G. J. Klein Gebbink; H. J. M. Rensink; H. J. Veldkamp; H. G. Wiegerinck en J. J. M. Koppelman.

Basis. Zoals in het begin al gememoreerd sprak zaterdag ook de heer Keek als voorzitter van het NKV Groenlo. „Mensen aan de basis maken de vakbeweging uit” zo zei hij ondermeer

terwijl hij voorts de factoren arbeidskapitaal- en produktiemiddelen noemde als peilers waarop de economie steunt.

Aan het eind van de gezellige receptie in hotel Meijer, waar onder meer het gemeentebestuur acte de presence gaf, dankte voorzitter J. Koppelman de aanwezigen voor hun gelukwensen. Het dagelijks bestuur van de thans zestigjarige bouw- en

Felicities voor het bestuur van kandidaat-raadslid en mogelijk zelfs kandidaat-wethouder Ferry Broshuis.

houtbond bestaat uit J. Koppelman, voorzitter, L. Wiegerinck, vice-voorzitter, H. Bekkenutte, secretaris en A. Bomers penningmeester. Voordat de heer Koppelman de voorzittershamer hanteerde was de heer H. Overkemping bijna 30 jaar voorzitter

Jubilea

Wat overigens - misschien wel naar goed vakbondsgebruik - nooit bij alle dagelijkse troubles wordt vergeten is het huldigen van leden die een lange en trouwe staat van dienst hebben en het vieren van mijlpalen. We treffen een verslag aan uit 1978 toen de Bond hier haar zestigjarig jubileum vierde in hotel Meijer. Uit het verslag in de Gelderlander blijkt zonneklaar hoe er tegen de jubilerende bond wordt aangekeken. 'Groenlo bolwerk vakbeweging' is de niet mis te verstane kop in de krant; een aanduiding die aan duidelijkheid in ieder geval niets te wensen over laat. Die uitspraak kwam volgens het krantenartikel uit de mond van NKV voorzitter Jan Peek van Groenlo. De afdeling telde in die tijd ruim 300 leden

Moeilijke jaren

Wat wel opvalt in de verslagen in de jaren tachtig is dat de werkloosheid grote vormen aanneemt en dat er heel veel inspanningen van de bestuursleden

Historisch overzicht

N.V.V.

N.K.V.

- 0. Geen landelijke organisaties van Bouw- en Houtarbeiders
- 1. Steenhoudersbond Eendracht maakt macht (1886-1912)
- 2. Ned. Metselaarsbond (1897-1906)
- 3. Ned. Opperlieden (1897-1906)
- 4. Alg. Ned. Timmerliedenbond (1892-1920)
- 5. Alg. Ned. Schildersgezellenbond (1893-1945)
- 6. Alg. Ned. Stucadoorsbond (1894-1945)
- 7. Alg. Bond van Arbeiders werkzaam in Straten- en wegebouw (1917 - 1946)
- 8. Alg. Meubelmakersond (1891-1908)
- 9. Ned. Behangers-, Stofeerders- en Beddenmakersbond (1891-1908)
- 10. Centrale Bond van Bouwwarbeiders (1906-1920)
- 11. Alg. Bond van Meubel- en Houtarbeiders (1908-1971)
- 12. Alg. Ned. Bouwarbeidersbond (1920-1971)
- 13. Bouwbond NVV (1971-1982)
- 22. Bouw- en Houtbond FNV (1982-)

22											
19 85											
13											
19 80											
19 75											
19 70											
19 65											
19 60											
19 55											
19 50											
19 45											
19 40											
19 35											
19 30											
19 25											
19 20											
19 15											
19 10											
19 05											
19 00											
18 95											
18 90											
18 85											
18 80											

- 14. Ned. RK Kalk- en Steenbewerkersbond (1901-1917)
- 15. Ned. RK Schildersgezellenbond (1902-1917)
- 16. Ned. RK Timmerliedenbond (1902-1917)
- 17. Ned. RK Bond van Meubelmakers, Behangers, Stofeerders en aanverwante vakgenoten (1901-1920)
- 18. Ned. RK Houtbewerkersbond (1911-1920)
- 19. Ned. Kath. Bouwarbeidersbond (1917-1972)
- 20. Ned. RK Bond van Houtbewerkers, Meubelmakers, Behangers en aanverwante vakgenoten (1920-1972)
- 21. Bouw- en Houtbond NKV (1972-1982)
- 22. Bouw- en Houtbond FNV (1982-)

Overzicht van alle fusies van vakbonden vanaf onderaan 1880 tot 1985. Voor Groenlo geldt de rechterkolom N.K.V. nrs 14 t/m 22, resulterend in de uiteindelijke fusie van N.V.V. met N.K.V. tot F.N.V. vanaf 1985. (Uit 'Van banier en vandel' uitgegeven door de B&HB FNV in 1992)

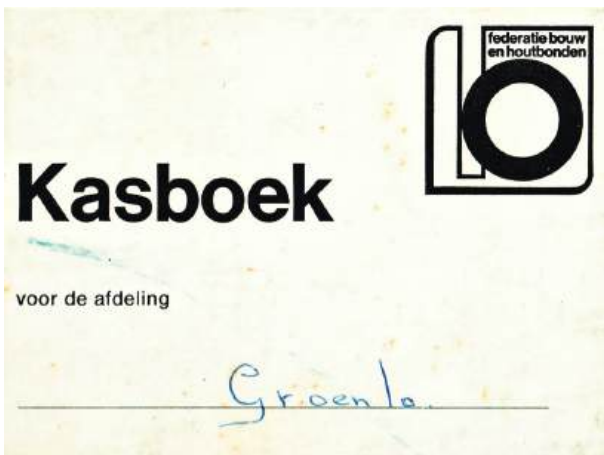
nodig waren om gerichte hulp en bijstand te verlenen. In het jaaroverzicht van 1982 wordt in het bijzonder penningmeester **Hendrik Lutikholt** genoemd, een man met een reusachtige staat van dienst op dit gebied en tevens plaatselijk vertegenwoordiger van het Sociaal Fonds Bouwnijverheid, met stevige steun van toen tweede penningmeester **André te Braake**. Zij beiden zorgden voor het vele administratieve werk en natuurlijk komt daarbij de vaak schrijnende problematiek van de mensen ook altijd indringend om de hoek kijken. In de verslagen wordt tevens melding gemaakt van de stevige landelijke gevechten als het gaat om inlevering van loon en andere voor de werknemers pijnlijke zaken. Een hels karwei was in die tijd ook het verzilveren van de bonnen waar heel veel werk en controlewerk in ging zitten. Dat werk werd gedaan in de periode van 1952 tot 1985 toen de laatste zegel werd verkocht. Daarna werd het zogeheten 'rechtenbeheersysteem' ingevoerd. In dit geheel van veeleisende werkzaamheden mag ook de rol en de verdienste van mevrouw **Willy Abbink** bepaald niet onvermeld blijven: zij zorgde bij de jaarlijkse 'zegelverzilvering' voor snelle en deskundige hulp!

1980-1981 zegelboekje en zegels.

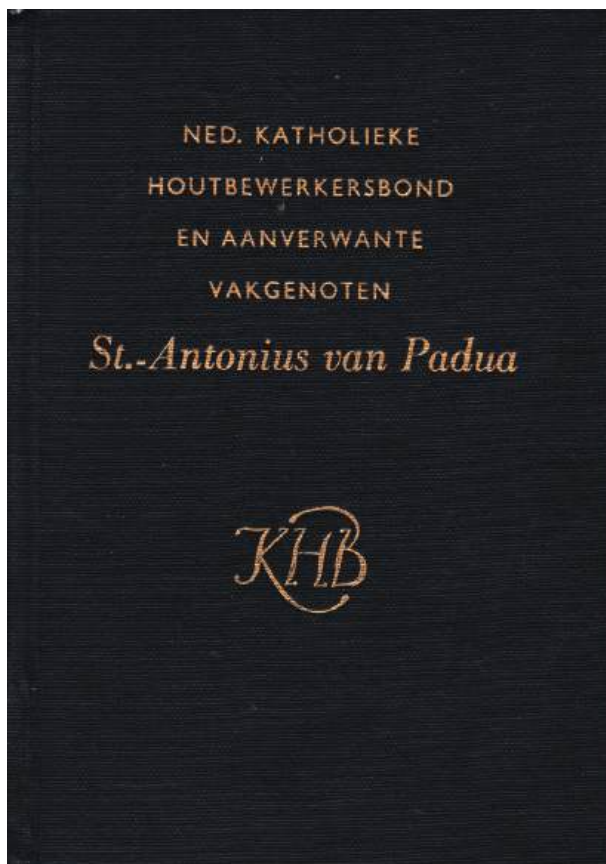

5 etiketten van kasboeken waarmee de naamsveranderingen worden uitgebeeld:
 KBB St. Joseph 1963-1967
 NKB-WB St. Joseph 1967-1974
 B&HB NKV 1975-1980
 FB&HB 1980-1982
 B&HB F.N.V. 1983-1985 +

Spaarbankboekje van de Bond 1981-1988

HALFJAAR 1958

Januari weeknummer		Februari weeknummer		Maart weeknummer	
1	Ned. K.H.B.	5	Ned. K.H.B.	9	Ned. K.H.B.
2	Ned. K.H.B.	6	Ned. K.H.B.	10	Ned. K.H.B.
3	Ned. K.H.B.	7	Ned. K.H.B.	11	Ned. K.H.B.
4	Ned. K.H.B.	8	Ned. K.H.B.	12	Ned. K.H.B.
				13	
				14	
April weeknummer		Mei weeknummer		Juni weeknummer	
14	Ned. K.H.B.	18	Ned. K.H.B.	23	Ned. K.H.B.
15	Ned. K.H.B.	19	Ned. K.H.B.	24	Ned. K.H.B.
16	Ned. K.H.B.	20	Ned. K.H.B.	25	Ned. K.H.B.
17	Ned. K.H.B.	21	Ned. K.H.B.	26	Ned. K.H.B.
		22	Ned. K.H.B.	27	Ned. K.H.B.
				28	Ned. K.H.B.
				29	Ned. K.H.B.
				30	Ned. K.H.B.
				31	Ned. K.H.B.

Geef uw vakblad
aan een ongeorganiseerde!

10

Contributieboekje 1958-1967

1e halfjaar 1969

JANUARI	FEBRUARI	MAART
30 dec.—4 jan.	27 jan.—1 febr.	24 febr.—1 mrt.
Ned. K.H.B. 5-18	Ned. K.H.B. 8-15	Ned. K.H.B. 11-18
20-25	17-22	Ned. K.H.B. 20-27
		24-29
APRIL	MEI	JUNI
31 mrt.—5 april	28 april—3 mei	7 mei—11 juni
Ned. K.H.B. 12-19	Ned. K.H.B. 5-12	Ned. K.H.B. 14-21
21-26	Ned. K.H.B. 19-24	23-28
	26-31	

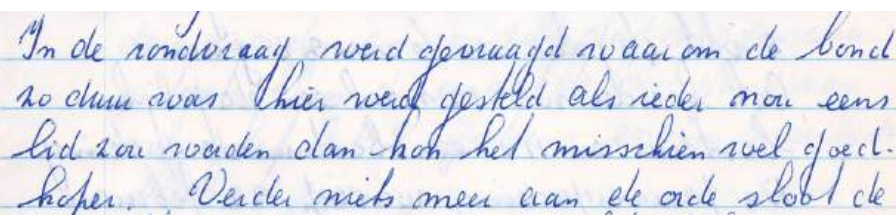
Contributieboekje 1968-1977

Harde vakbondsgevechten

Het zijn wat sombere jaren vanuit dat perspectief gezien. De woede over het rijksbeleid spat er ook af en het merendeel van de mensen die die tijd hebben meegemaakt kunnen zich de harde opstelling van de vakbonden tegenover de regering nog wel voor de geest halen. Daarvan getuigt bijvoorbeeld het jaaroverzicht van 1984 dat begint met de zin: "Het jaar 1984 kan worden gezien als het jaar van de bezuinigingswoede van deze regering. De uitkeringsgerechtigden moesten flink inleveren". Ondanks protesten werden de bezuinigingen echter gewoon doorgevoerd. Wel was er bij alle ellende toch nog een vreugdevol gegeven: er werd geld losgepeuterd dat de leden was onthouden als gevolg van faillissementen en dergelijke. Er wordt door het bestuur nog eens met nadruk op gewezen dat alles wordt gedaan om de leden zo goed mogelijk in te lichten en te informeren. Regelmatig - net als in het verleden - worden er cursussen georganiseerd, komen specialisten van de vakbond naar Groenlo om actuele zaken uiteen te zetten en toe te lichten. In een tijd waarin schaalvergroting optreedt en er daardoor bijna automatisch een grotere afstand tot de leden wordt gecreëerd is dat ook hard nodig, maar de band met de leden wordt toch door die systematiek niet meer zo vanzelfsprekend als voorheen. 't gemeudelukke is d'r wat af', zou je op zijn Grols kunnen zeggen.

Interessante details

Hoewel, zoals hiervoor is geschetst, er grote problemen waren is het toch ook van belang om de aardigheden, de wat ludieke dingen wellicht, niet ongemerkt voorbij te laten gaan. Zij geven in tijden van neergang en economische tegenwind wat fleur aan het bestaan. In 1985 wordt er in het jaarverslag op gewezen dat sommige leden de bond 'zo duur vinden'. Het antwoord van bestuurszijde daarop is even helder als doeltreffend: 'als iedereen lid wordt kan het misschien wel goedkoper'. Tja--. In die tijd

In de rondvraag werd gevraagd naar om de bond zo duur was. Hier werd gesteld als ieder man eens lid zou worden dan kon het misschien wel goedkoper. Verder niets meer aan de orde sloot de

Uit Notulen jaarvergadering 22-2-1985 in Hotel Meijer met 104 aanwezigen, secretaris Stef Klein Gunnewiek..

zijn er ook landelijke verkiezingen en er wordt van bestuurszijde geen stemadvies gegeven, maar wel snedig opgemerkt: 'niet eerst stemmen en dan denken, maar omgekeerd!'

In 1987 is er zowaar een snoodaard die het bericht heeft verspreid dat het bestuur hier veel uitgaat op kosten van de leden. Het bestuur is terecht woedend over deze aantijging want het klopt van geen kant, maar het lukt niet de verspreider van het bericht te achterhalen.

In 1988 bestaat de bond 70 jaar en ter gelegenheid daarvan wordt het hier al eerder genoemde boekje 'WERKEN IN GROENLO' overhandigd aan **Jan Reu- kers** van het plaatselijke bouwbedrijf omdat daar de meeste bouwvakkers lid van de bond waren.

En er zijn natuurlijk zoals in het hele bestaan van de bond de op gezette tijden plaatsvindende bestuurswisselingen zoals **Henk Bekkenutte** die in 1985 na lang als secretaris te hebben gefunctioneerd om gezondheidsredenen stopt en wordt opgevolgd door **Stef klein Gunnewiek** die in 1990 als voorzitter verder gaat ter vervanging van **Leo Wiegerinck**, die lang de voorzittershamer vaardig heeft gehanteerd. Echtgenote Diny van de helaas overleden Henk Bekkenutte kan zich na al die jaren nog precies herinneren hoe gedreven haar man die 42 jaar bij Lintelo werkte in het vakbondswerk was. Naast zijn dagtaak had hij er nog een soort dagtaak bij en dat begon elke avond van 18.00 uur - 19.00 uur met een 'spreekuur'. Er waren altijd wel vakbondsmensen die in de problemen zaten en Henk moest en wilde daar wat aan doen. Henk leefde voor de bond, zo zegt ze met nadruk.

In 1996 neemt **Arnoud Roorda** de voorzittershamer over en in die tijd heeft de Hout- en Bouw- bond 300 leden.

Nieuwe tijd

Je kunt wel stellen dat eind jaren negentig, richting millennium, er toch veranderingen ontstaan. Op de eerste plaats is dat te merken in de verslagen zelf; de vaak zo in een fraai handschrift vervaardigde versla-

gen maken plaats voor computeruitdraaien en dat is in feite ook de aankondiging van een nieuwe tijd. De bonden krijgen het in het algemeen moeilijker om het ledenbestand op peil te houden en dat wordt ook hier ter plaatse gemerkt. Er wordt landelijk

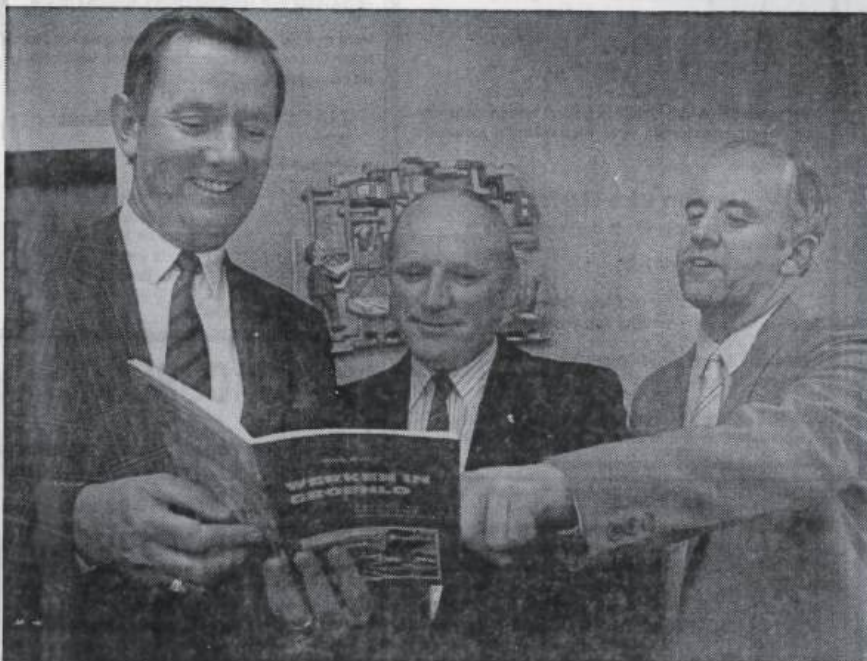
Geschiedenis FNV in fraai boek

GROENLO – Ten kantore van bouwbedrijf Reukers vond gisteravond de officiële presentatie van het boekwerk „Werken in Groenlo” plaats. Uit handen van de voorzitter van de Oudheidkundige Vereniging Ben Verheij mocht Jan Reukers het eerste exemplaar in ontvangst nemen.

In het fraai geïllustreerde boekwerk, dat tot stand is gekomen door nauwe samenwerking tussen de Bouw- en Houtbond FNV en de Oudheidkundige Vereniging Groenlo, is de geschiedenis van de werklievenvereniging tot de vakbeweging van nu op een leesbare manier verwoord door Harrie Blanken. Oorspronkelijk zou het boek worden uitgebracht bij het 70-jarig bestaan van de bond in maart van dit jaar.

Verheij ging in zijn toespraak in op de, door diverse oorzaken, moeizame totstandkoming van het boekwerk, maar stelde desondanks uiterst tevreden te zijn met het eindresultaat. Voorzitter Leo Wiegerinck van de Bouw- en Houtbond benadrukte de goede verstandhouding in Groenlo tussen werkgevers en vakorganisaties en stelde blij te zijn dat het eerste exemplaar aan een werkgever, als één van de oudste bedrijven in Groenlo met de hoogste organisatiegraad mocht worden aangeboden.

„Dit boekwerk is een felicitatie waard aan het adres van de uitgevers en samenstellers. De bouw is jarenlang negatief in het nieuws geweest en kan deze opkikker en een goed stukje promotion prima gebruiken,” aldus de heer Reukers in zijn dankwoord. „Werken in Groenlo” is binnen enkele dagen verkrijgbaar in de boekhandel.

■ De heren Reukers, Wiegerinck en Verheij (vlnr) bekijken het eerste exemplaar van het boekje *Werken in Groenlo*.

Uitreiking van het boekje 'Werken in Groenlo' van Harry Blanken, uitgegeven door de B&HB F.N.V. en de Oudheidkundige Vereniging Groenlo. Het boekje is helaas uitverkocht.

nagedacht over het voortbestaan van de plaatselijke afdelingen en in feite is dat dus denken aan opheffing van die afdelingen. Door het wegvallen van de vakbondsconsulent in het rayon Achterhoek vanaf 1 april 1997 (**Jan Boogerd** was de laatste vakbondsconsulent tot eind 2015 in Lievelede) moeten de leden voor advies uitwijken naar Deventer. Dat is eigenlijk een te grote afstand voor nauwe betrokkenheid.

Er is wel een nieuwe ontwikkeling; de opstart van de 'Gouden Driehoek' in dit gebied met als doel ledenbehoud, ledenwerving en organisatie van activiteiten, maar uit de verslagen blijkt dat dit idee bij de Grolse afdeling nu niet bepaald met groot enthousiasme wordt ontvangen. En de naam 'Gouden Driehoek' doet eerder denken aan een drugskartel

Harrie Blanken

WERKEN IN GROENLO

*de geschiedenis van de
werklievenvereniging
tot de vakbeweging van nu*

Bouw & Houtbond Groenlo bestaat zeventig jaar

Door onze verstagever

GROENLO - „In het midden van de jaren dertig stonden de mensen met een schop te baggeren in de gracht. Met de kruiwagen werd de modder uit de gracht gehaald. En dat voor een daalder daags.”

Hendrik Overkemping praat over zijn jonge jaren toen hij als jong timmerman op karwei in Duitsland ging. Het grootste deel van de mannelijke bevolking van Groenlo was toen werkloos en was tewerk gesteld bij het schoonmaken van de gracht en de bouw van het overdekte bad.

Direct na de oorlog was het niet veel beter. Ook toen 'liepen' heel wat mensen in de DUW (Dienst Uitvoerende Werken).

Aan Jacques (Kobus) de Groen, de eerste na-oorlogse waarnemend burgemeester is het te danken dat de bestaande industrieën in Groenlo een oppepper kregen en nieuwe bedrijven werden aangetrokken.

Hij slaagde daarin wonderwel. Zo kwamen de Apeldoornse Cartonnagefabriek (later Monocon en nu Sweetheart International) en de Nedap naar Groenlo.

Na de oorlog kwam ook het vakbondswerk weer van de grond. Als voorzitter van de 'R. K. Werkliedenvereniging' hielp Overkemping bij de oprichting van diverse vakbondsafdelingen, waaronder de R. K. Houtbewerkerbond Sint Padua en de bouwvakarbeidersbond Sint Joseph. Deze afdelingen opereerden vele jaren naast elkaar om in 1971 een fusie aan te gaan. Toen werd de naam veranderd in Bouw & Houtbond FNV.

De bouwvakarbeidersbond in Groenlo is een van de oudste af-

Het bestuur van de zeventigjarige Bouw- en Houtbond FNV Groenlo. Staand: Joop Koppelman, Johan Giesbers, Marcel Rooks, André te Brake en Marcel Waenink. Zittend Stef Klein Gunnewiek, Leo Wiegerinck en Hendrik Luttkiholt. Op de foto ontbreekt bestuurslid Jan Wiegerinck.

‘Voor ’n daalder daags baggeren in de gracht’

delingen in Oost- Gelderland.

Deze maand bestaat de Bouw- en Houtbond zeventig jaar. Dit

jubiläum wordt 12 maart gevierd met een receptie van 14.30 tot 17.00 uur in zaal Meijer.

In 1908 kende Groenlo al een

R.K. Werkliedenvereniging, die zich sterk maakte voor betere lonen en betere sociale voorzieningen. Het toenmalige kerkbe-

stuur van Groenlo werd gemaakt om bij de aanbesteding van de nieuwe kerk uitsluitend aannemers toe te laten, die bereid waren het 'plaatselijk uurlonentarief' uit te betalen. Dat gebeurde ook door aannemer Jacques Groenendaal uit Hilversum, die de 76 meter hoge schepping van de architecten Jan Stuyt en Jos Cuyper voor f 128.000 bouwde.

Toon Bouwhuis was een van de oprichters van de Werkliedenvereniging. Siebelder stond in 1918 aan de wieg van de bouwvakarbeidersbond Sint Joseph. Bij het vijftigjarig bestaan van de KAB in 1959 vertelde Toon Bouwhuis over de beginjaren, dat een arbeider zich op de schopstoel plaatste wanneer hij lid van de bond werd.

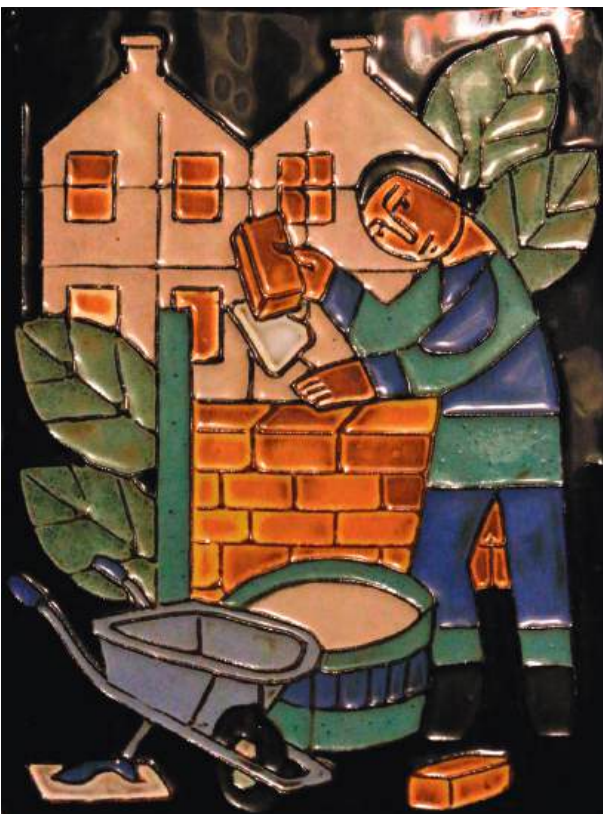
Beter

Maar de verhoudingen werden beter. Met de plaatselijke industrie, waaronder nogal wat bouwbedrijven, konden goede afspraken worden gemaakt. Tot het uiterste middel, een staking, is het op lokaal niveau nooit gekomen.

Het bestuur van de Bouw & Houtbond heeft veel gedaan aan kadervorming. „Het mondigheid maken van de mensen is een belangrijke zaak”, aldus voorzitter Leo Wiegerinck. Hij is de huidige voorzitter van de Bouw & Houtbond met Stef Klein Gunnewiek als secretaris en Hendrik Luttkiholt als penningmeester.

Voor Leo Wiegerinck zwaaide jarenlang Joop Koppelman de scepter. Van de naorlogse bouwvakarbeidersbond heeft Hendrik Overkemping ruim 25 jaar het voorzitterschap bekleed. Bij de houtbewerkerbond waren dat vooral Bennie Buts en Jan Bruggeman.

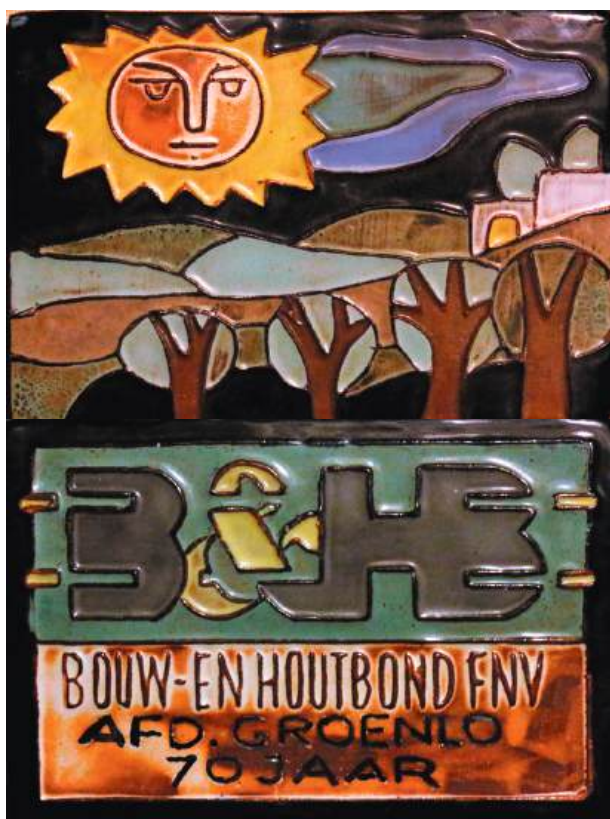
In dit artikel staan de namen verkeerd: vlnr staand: André te Braake, Marcel Rooks, Marcel Waenink, Joop Koppelman, Johan Giesbers. Zittend vlnr: Hendrik Luttkiholt, Leo Wiegerinck, Stef Klein Gunnewiek.

Details van het tegeltableau geschonken door de Bond aan de afdeling Groenlo vanwege het 70 jarig bestaan....

Van 'Gezel in het timmeren' in 1969 naar 'Meester in het timmeren' in 1972. (Coll. W. Devillers)

.....links de metselaar (Bouw) en rechts de timmerman (Hout).

dan aan een solide vakbondstak, maar ja. Nieuwe tijden. Het zijn de jaren waarin **Arnoud Roorda** als voorzitter fungeert en de afdeling breidt haar activiteiten ook uit naar de gemeente: de nog zelfstandige gemeente Groenlo moet onderdeel worden van de nieuwe grotere gemeente Oost Gelre waarin ook Lichtenvoorde opgaat. En Groenlo zou dan de loketfunctie kwijtraken wat het ongemak om de gemeente te bezoeken vergroot. Daar heeft de bond zich nog behoorlijk tegen verzet, maar uiteindelijk is de hele ambtelijke dienst in Lichtenvoorde ge-centraliseerd.

Het zijn ook de jaren van het verdwijnen van voor de vakbondsleden belangrijke industrieën hier: Oldenhuis en Lintelo. Veel leden hebben daar lang gewerkt zoals **Jan Bruggeman** die tevens lang voorzitter was van de plaatselijke bond met de lange naam: "Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Meubel, Meubilering, Hout- en Aanverwante Bedrijven St. Antonius van Padua". Hij kan vertellen over prachtige prestigieuze projecten die Lintelo in de hoogtijdagen kon uitvoeren bij de sjeiks in Saoedie Arabië, waar hij en andere werknemers voor werden uitgezonden gedurende een week of zes. Het was daar buiten wel 50 graden maar ze zaten op 60 meter onder de grond de werkzaamheden uit te voeren! Hij kan ook nog mooie verhalen vertellen over diverse acties om leden te werven en daarin blonken bijvoorbeeld vooral vroeger de al vaker genoemde **Hendrik Lutikholt**, evenals **Henk Meulenbeek**, **Jan Wiecherinck** en **Bertus Geerdink** uit. Die konden de voordelen van het lidmaatschap van de bond zo overtuigend en enthousiast brengen dat velen stante pede lid werden! Ze kunnen er nog om lachen. Kom daar nu maar eens om.

En je had soms vakbondsmensen van professie en zodanig allure dat daar geen werkgever tegen bestand bleek. Zo is er het stevige verhaal dat een uitermate goed gebekt vakbondsbestuurder ooit bij **Nahuis** (houtzagerij) aan de Winterswijkseweg kwam voor loonsverhoging van het personeel en dat hij dat zo overtuigend deed dat hij er maar liefst 15% loonsverhoging uitsleepte! Dat waren nog eens tijden!

In Winterswijk is in die tijd de afdeling van de bond ter ziele gegaan; een zelfstandige afdeling bleek daar toch geen bestaansrecht meer te hebben. En Groenlo zou Groenlo niet zijn als niet de helpende hand zou worden uitgestoken, zo zegt André te Braake die in 2012 voorzitter Arnoud Roorda als voorzitter is opgevolgd en die dus tevens de eer heeft de laatste voorzitter te zijn. Er werd al eerder melding gemaakt van de activiteiten van **André te Braake**

Het 40 jaar lidmaatschap van
- in de volksmond - 'Willemkens Anten' in 1985.

Speldje 25 jaar lidmaatschap:
Oud, zilver - Nieuw, zilver -
Dames als Broche.

1988 Districtsbestuurder J. Bruins.

Speldje 40 jaar lidmaatschap: Oud, goud - Nieuw, zilver
met robijn - Dames als broche.

Speldje 50 jaar lidmaatschap: Oud, goud met robijn -
Nieuw, goud - Dames als broche.

Speldje 60 jaar lidmaatschap: Oud, goud met diamant -
Nieuw, goud met robijn - Dames als broche.

Speldje 70 jaar lidmaatschap: Oud, oorkonde - Nieuw,
goud met briljant - Dames als broche - oorkonde.

Strijdlied

van de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging

Woorden van Bern. Verhoeven

Christenstrijders, broeders, makker,
Bouwers van de maatschappij,
Werkers, die nog slaapt wordt wakker,
En strijdt mede in onze rij!
Weg de moker met de troffel
Sterk bewapend, roept de roffel
Allen tot de grote slag.
Heft de vanen hoog, heft de vanen hoog,
Heft de vanen in de dag.
Heft de vanen hoog, heft de vanen hoog,
Heft de vanen in de dag.

Ziet de vele duizendtallen,
Eensgezind ten strijde gaan.
Wie er vluchten, wie er vallen,
Christenstrijders blijven staan!
Liefde is in ons schild geschreven,
Maar de kracht is ons gegeven,
Om voor God en hoogste goed
Pal te staan met moed, pal te staan met moed,
Pal te staan met mannenmoed.
Pal te staan met moed, pal te staan met moed,
Pal te staan met mannenmoed.

O, wij strijden voor uw waarde,
Voor uw kroost en voor uw brood.
Maar ons pad voert van deez' aarde
Tot het hemels morgenrood!
En we breken niet wij bouwen
Vrede recht en nieuw vertrouwen
Broeders op ons vaderhuis
Triomfeert het kruis, triomfeert het kruis
Triomfeert het christenkruis.
Triomfeert het kruis, triomfeert het kruis
Triomfeert het christenkruis.

BESTUUR HOUT- EN BOUWBOND F.N.V.
afd. GROENLO

Zittend van links naar rechts:
P. SCHUURMANS
P. PENTERMAN
Th. ROUWMAAT

Sttaande van links naar rechts:
A. TE BRAAKE
H. BROCKÖTTER
B. GEERDINK
L. WIEGERINCK
H. MEULENBEEK
H. BEKKENUTTE
J. WIEGERINCK
H. LUTTIKHOLT
J. KOPPELMAN

Folder met het bestuur uit de beginjaren 80.

**Funcieomschrijvingen / activiteiten
afdelingsbestuursleden FNV Bouw.**

(Lijst opgesteld door het huidige bestuur)

DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter:

- Delegerende taak en het eerste aanspreekpunt.

Secretaris:

- Agenda opstellen diverse vergaderingen.
- Verslagen / notulen bestuursvergaderingen.
- Verslagen van de jaarvergaderingen.
- Communicatie naar de leden en overige bestuursleden en het district.
- Jaarlijks opstellen werkplan.
- Ledenadministratie
- Be- en afhandelen inkomende stukken.

Penningmeester:

- Beheer financiën van de afdeling.

(de afdelingen ontvingen jaarlijks een bedrag per lid vanuit hoofdkantoor om de activiteiten te bekostigen).

- Innen vakantiezegels t.b.v. SFB.
(Sociaal Fonds Bouwnijverheid).
- Jaarlijks opstellen begroting.

FUNCTIONS OVERIGE BESTUURSLEDEN:

- Controle dagelijks bestuur.
- PR activiteiten (propaganda).
- Ledenwerving en ledenbinding.
- Organiseren themabijeenkomsten / huldigheden jubilarissen.
- Bondswerk gerelateerde raads- en commissievergadering bijwonen / inspreken (politieke beïnvloeding).
- Contactpersoon / klachtenafhandeling / vraagbaak.
- Bezoeken zieke leden en aanwezig zijn op begrafeningen / crematie van overleden leden.
- Belastingservice.

**DAARNAAST KONDEN DE BESTUURSLEDEN OOK
ACTIEF ZIJN IN DE LAATSTE 110 JAAR MET:**

- Jongerenwerk / jongerenadviesraad.
- Organiseren van sportevenementen binnen het FNV.
- Bondsraad.
- Organiseren kinderkampen / Sinterklaasavonden / kerstboomavonden.
- Verzorgen verjaardags- en kerstkaartjes.
- Innen contributie aan huis (tot ± 1970).
- Bezoeken / deelname aan regiobijeenkomsten.
- Organiseren / bijwonen kringdagen.
(bijeenkomst van meerdere afdelingen in de directe omgeving).
- Organiseren reis naar Lourdes.
- Opstellen / bijhouden huis reglementen.
- Deelname toneelclub.
- Bijhouden rentekaart leden.
(pensioenopbouw & invaliditeitswet).
- Lichtbeeldenavonden ter ontwikkeling van het lid c.q. het gezin.
- Bloemenactie herwonnen levenskracht.
(werkliedenvakbond voor de armenzorg)
- Aan vele sociale activiteiten werden veelal door de vrouwen meegeholpen en verzorgd.

die als lid van de bond in diverse functies een lange staat van dienst heeft. **Jan Scharenborg** heeft de eer de laatste secretaris van de plaatselijke bond te zijn, terwijl de penningen tot de laatste dag worden beheerd door **Paul Schuurmans**. De voormalige afdeling Winterswijk werd aan Groenlo toegevoegd evenals de leden en vanaf 2007 spreken we dan over de afdeling Groenlo - Winterswijk. Dat was dus de laatste 'uitbreiding' van de afdeling Groenlo van de Hout - en Bouwbond die plaatsvond!

De afdeling Winterswijk

Het verhaal zou niet compleet zijn als we geen aandacht zouden besteden aan de afdeling Winterswijk die zoals hiervoor vermeld in 2007 aan Groenlose afdeling werd toegevoegd. Ook daar is op ongeveer gelijke tijd als in Groenlo de afdeling opgericht. Maar van de eerste jaren is heel weinig bewaard gebleven. Er moet dus een beetje uit het geheugen worden geput, maar zeker is wel dat de afdeling vooral in Meddo actie was omdat daar destijds veel katholieke bouwvakkers waren. Er is ook veel aan het jeugdwerk gedaan met **Piet van de Ven** en **Jan de Nijs** als begeleiders. De bijeenkomsten werden meestal gehouden in café Onland in Meddo. Dat heeft een aantal jaren goed gefunctioneerd, maar plots was het afgelopen. Maar dat jeugdwerk is achteraf beschouwd wel een goede kweekvijver geworden voor bestuurders en bondsraadsleden. Zo rond 1960 bestond het bestuur van de Katholieke Bond van Werknemers in de Bouw St. Jozef, afdeling Winterswijk uit voorzitter **Frits Rauwers**, secretaris **Jan Haeke** en penningmeester **Bernard Ebbers**. De mensen die in de meubelindustrie werkten hadden nog een eigen kleine zelfstandige afdeling waarvan **Willie Oteman** voorzitter was. Toen landelijk de fusie tussen Bouw en Meubel een feit werd, zijn de besturen in vrij korte tijd samengevoegd. Dat betekende dat **Jan Hoog Antink** voorzitter werd en **Willie Oteman** vicevoorzitter.

Geen kasgeld

De geschiedenis vermeldt nog wel dat er vreemd genoeg bij de overdracht geen kasgeld was om over te dragen! Dat is op zich wel gemakkelijk, maar wel vreemd. Het geld was op, het kasboek weg en daar is nooit meer over gesproken. Het bleek dat dit landelijk wel meer voorkwam, maar dat neemt het bizarre ervan natuurlijk niet weg! In die tijd werden de vergaderingen bij toerbeurt om de twee maanden bij de bestuurders thuis gehouden. De echtgenotes kwa-

men dan mee, maar verbleven in een andere kamer. Na de vergadering werd er stevast gekaart, meestal pandoeren of solo. De dames wisselden nieuwtjes uit, maar hielden ondertussen de gesprekstof van de mannen wel goed in de gaten. De mare wil dat op het eind van de avond beide groepen hees waren van het vele gepraat!

Ook het verzilveren van de bonnen was in die tijd een zware klus, waarover we ook al schreven bij de geschiedenis over de Grolse afdeling.

In 1976 kwam de zware Federatie tussen NKV en NVV tot stand en de Federatie tussen de bouwbonden, met als eerste voorzitter **Jan Nekkers**. En in 1982 werd de fusie tussen Bouw- en Houtbond NKV en Bouwbond NVV een feit.

Water

De man die toen penningmeester was geworden, **Wim van Norde**, werd in Deventer benoemd en daardoor had de afdeling van het ene moment op het andere geen penningmeester meer. Dat is echter heel effectief opgelost. Op de terugweg van een districtsvergadering in Arnhem werd schertsend aan **Hans Ubbink** gevraagd om de taak van penningmeester over te nemen of op de IJsselbrug bij Duiven in het water te belanden! Hij zegde met die verschrikking in het achterhoofd toe en heeft het penningmeesterschap tot mei 2007 bekleed.

In 1983 werd het 75-jarig bestaan van de afdeling gevierd waarbij er een rel ontstond omdat de landelijke voorzitter van de bond, **Bram Buis**, in zijn toespraak fel uithaalde naar de toen halsstarrige houding van de werkgeversbond van de kleinere aannemers, de NVOB. Dat pruimde de plaatselijke voorzitter van de NVOB niet, maar excuses bleven achterwege waarop de delegatie de zaal verliet. Gelukkig met achterlating van hun cadeau!

In 2003 liep het aantal actieve bestuurders terug en werd uiteindelijk in 2007 besloten om zich aan te sluiten bij de afdeling Groenlo, waarvoor het districtsbestuur en in het bijzonder **Sandra Termaat** de basis legde.

Het 100-jarig bestaan in 2008 heeft de afdeling zelfstandig dus helaas net niet gehaald, maar wel onder de paraplu van Groenlo.

Eind van het festijn

Er is al gewezen op het fenomeen van 'nieuwe tijden' en daar kun je wijzigende inzichten wel aan toevoegen. Een van de gevolgen van die nieuwe tijden en wijzigende inzichten is dat er een eind is gekomen

aan het functioneren van de plaatselijke afdelingen. Inmiddels zijn deze dan ook bijna allemaal opgegaan in een groter verband, met uitzondering van Groenlo. De plaatselijke afdeling hier houdt formeel nog stand tot en met 2017. Daar is een gegronde reden voor: op die manier wordt precies het getal van '100' vol gemaakt, want zoals in het begin van dit artikel al werd beschreven begon het allemaal in 1918. De plaatselijke bonden zijn inmiddels opgegaan in lokaal FNV Achterhoek. Maar naar goed Grols gebruik gaat een bijzondere mijlpaal toch altijd met enig feestgedruis gepaard.

De laatste bijeenkomst

23 september 2017 was dan 'de laatste dag' uit de honderdjarige geschiedenis van de Hout- en Bouwbond afdeling Groenlo - Winterswijk. En die werd gehouden op een zeer markante en tot de verbeelding sprekende locatie: de voormalige stoomhoutzagerij Nahuis aan de Winterswijkseweg in Groenlo. Tot op de laatste dag hebben bestuursleden van de Grolse afdeling zich het vuur uit de sloffen gelopen om er iets bijzonders van te maken. En dat is gelukt! Met eerst een bezichtiging en interessante uiteenzettingen bij de huidige stoomhoutzagerij die nu als museum dienst doet en die door een legertje vrijwilligers wordt geleid. Daarna volgde een receptie waar een viertal Hout- en Bouwbond bestuurders het woord voerde en dat waren **Arthur Bargerbos, Hans Hoek, Wilco Veldhorst en Bennie Wieggers**.

Laatste woord

Maar het echte laatste woord was voor de laatste voorzitter André te Braake, die in zijn toespraak nog even de bewogen geschiedenis van de afdeling in vogelvlucht doornam en stelde dat Groenlo in het begin van de twintigste eeuw een van de eerste plaatsen was waar de arbeidersbeweging snel groeide. André kon ook nog memoreren dat er in de bestaanstijd van de afdeling ongeveer 120 bestuurders zijn geweest en daar waren er op die laatste bijeenkomst nog vijf van over. Naast **André te Braake** als voorzitter waren dat **Jan Scharenborg** als secretaris, **Paul Penterman** als penningmeester en de leden **Paul Schuurmans** en **Hans Bomers**. (We hadden graag alle namen van de mensen die zich met hart en ziel voor het vakbondswerk hier hebben ingezet willen noemen, maar dat is praktisch onmogelijk).

Vlag

Nadat de voorzitter was uitgesproken en de dames van de bestuursleden door de voorzitter van FNV Achterhoek Lokaal, Bennie Wieggers, in de bloemetjes waren gezet - het is al eerder gesteld: de vakbond kende een sterke sociale structuur met veel aandacht voor de echtgenotes en kinderen van de leden - bleek er toch nog een daad te verrichten. Daarvoor was er eigenlijk al een symbolische daad verricht die trouwens bijna geen doorgang had kunnen vinden. Het ging om de vlag van de afdeling die nergens meer te traceren bleek. Met ware speurzinnigheid als een soort Sherlock Holmes heeft **Paul Schuurmans** zich op het opsporen van de vlag gestort en het lukte waarachtig de vlag te 'herontdekken'. Maar vervolgens bleken er tal van juridische obstakels te zijn waardoor het gewenste object Groenlo toch weer niet leek te halen. Maar dan ken je de Achterhoekers nog niet: volhouden! En zo kwam de vlag dan toch op zaterdag 23 september net op tijd 'aan' in de veste Grol en kon worden bewonderd. Maar de echte symboliek kwam toen de oude FNV vlag werd gestreken en de nieuwe in beeld kwam. Dat was een daad waar de laatste vijf bestuurders gezamenlijk voor zorgden. Einde van een meer dan honderdjarige geschiedenis, maar het vakbondswerk zelf - weliswaar in andere vorm - gaat altijd door.

Ferry Broshuis

*Het strijken van de oude FNV-vlag.
(Foto Kyra Broshuis)*

FNV Bouw Groenlo-Winterswijk maakt eeuw vol met huldigen, feestdag en geschiedschrijving

Bond gaat op in Lokaal FNV Achterhoek

Door Mark Ebers

GROENLO - Formeel is de afdeling Groenlo-Winterswijk van de vakbond FNV Bouw twee jaar geleden al opgegaan in Lokaal FNV Achterhoek. Maar de afdeling kon nog twee jaar doorgaan als 'Werkgroep 100 jaar FNV Bouw', om het eeuwfeest dit jaar in goede banen te leiden, de laatste huldigen, een jubileumfeest voor de leden en een uitgebreid artikel in Grols Verleden.

De jubileumcommissie bestaat uit Paul Schuurmans, André te Braake, Paul Penterman, Hans Bomers en Jan Scharenborg. Allemaal meer dan 40 jaar lid van FNV Bouw en de voorlopers ervan. De laatste zit ook in de huldigingscommissie en interim in het seniorenbestuur. Hij en Te Braake zijn de twee gepensioneerden uit de commissie, de andere drie maken nog deel uit van de actieve beroepsbevolking, zoals dat in de statistieken heet.

Band met Nahuis

De officiële viering van het eeuwfeest is op zaterdag 23 september, van 11.00 tot 17.00 uur, bij Stoomhoutzagerij Nahuis, aan de Winterswijkseweg in Groenlo. Nahuis is een locatie die nauw verbonden is met de geschiedenis van de Groenlose hout- bouwwerkers. De werknemers van de zagerij waren destijds de eersten die zich organiseerden in de verre voorloper van FNV Bouw, de Katholieke Bouwvakarbeidersbond 'St. Joseph'. Bovendien zijn Penterman, Te Braake en Scharenborg actief als vrijwilliger bij de stoomhoutzagerij.

Groenlo en Winterswijk

Ongeveer tien jaar geleden voegde de afdeling

Winterswijk van de bouwbond zich bij de afdeling Groenlo, de reden was met name dat in Winterswijk geen volledig bestuur meer bij elkaar was te krijgen, ondanks dat het aantal leden in Winterswijk zelf en de buurtschappen eromheen ruim twee keer zo groot was dan in Groenlo.

Lokaal FNV Achterhoek

Het opgaan van de Grols-Winterswijkse afdeling in een groter Achterhoeks geheel vinden de oudgedienden jammer maar ook onvermijdelijk. "Een fusie is gewoon nodig vanwege afnemende ledenaantallen van de vakbond", stelt Scharenborg. Hoewel de organisatiegraad met 40% binnen de bouwwereld in Groenlo en Winterswijk heel redelijk is, in absolute aantallen gaat het momenteel in totaal om zo'n 650 personen. "De band tussen de bond en de leden gaat grotendeels weg", constateert Penterman. Maar die ontwikkeling was toch al bezig volgens Scharenborg: "Mensen gaan nu veel meer voor hun eigen hachje, niet meer voor het collectief."

Omdat in Lokaal FNV Achterhoek ruim 20.000 mensen en alle sectoren binnen de acht Achterhoekse gemeenten zijn vertegenwoordigd, ziet Schuurmans zeker ook een lichtpuntje: "We kunnen nu bij bijna iedereen langs de deur en vragen of ze lid willen worden."

Geschiedenis beschreven

De geschiedenis van de Groenlose werkers in hout en bouw komt uitgebreid aan bod in een door Ferry Broshuis geschreven artikel in Grols Verleden. Daarvoor hebben leden en anderen de laatste maanden foto's en anekdotes aangedragen. De uitgave van de Oudheidkundige Vereniging Groenlo verschijnt eind dit jaar, de komende jubileumviering zal er dus ook in worden meegenomen. "Het is een interessante geschiedenis, die verteld moet worden", vindt Penterman. De geschiedenis van wat toen nog de Bouw- & Houtbond F.N.V. heette, kwam tweede helft jaren '80 al aan bod in 'Werken in Groenlo', een eerdere uitgave in samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging Groenlo, geschreven door Harrie Blanken.

De jubileumcommissie: v.l.n.r. Paul Schuurmans, André te Braake, Jan Scharenborg, Hans Bomers en Paul Penterman. (Foto Mark Ebers)

**Toespraak 100 jaar Groenlo / Winterswijk,
23 September 2017 door Hans Hoek (Lid van
Landelijk Bestuur FNV):**

Beste mensen, vakbondsvrienden,
Mijn naam is Hans Hoek en ik ben vanaf 2013 lid van het Algemeen Bestuur van de FNV. In mei van dit jaar is er een nieuw bestuur gekozen en deze heeft de taken anders verdeeld. Een van mijn taken is het aansluitend van de Regio Oost, de lokale netwerken en afdelingen op het het AB, vandaar ook mijn aanwezigheid bij deze bijeenkomst.

We zijn hier bij elkaar om het 100-jarig bestaan te vieren van de afdeling Groenlo / Winterswijk van FNV Bouwen & Wonen. Honderd jaar! Ik feliciteer u van harte met dit jubileum.

Zoals u weet: het bestaansrecht, de noodzaak van de vakbond, is groot. Nu en toen. Ruim een decennium voor het ontstaan van uw afdeling lezen we het volgende over een situatie elders in het land:

“Bij aanbesteding voor schoolmeubelen had het bestuur der afdeling bemerkt dat de patroon zeer laag inschreef en het hem dan werd gegund.

Deze patroon besteedde het werk weer uit bij thuiswerkers voor een zeer laag prijsje; de menschen werkten er aan tot 's avonds laat en 's nachts; het werk werd slecht gemaakt, zoals dat gaat.”

(uit: jaarverslag van de Algemene Meubelmakersbond over **1905 – 1906**)

Zo kennen wij ook de bouw weer, de laatste jaren: Veel te lage inschrijvingen, uitbesteden van het werk tegen veel te lage lonen – schijnzelfstandigheid, overwerk en onderbetaling. De economie trekt nu aan, de bouw zit in de lift. Op sommige plaatsen is er al een stevig tekort aan vakkrachten. Toch betekent dat niet dat alle misstanden in één klap zijn opgelost. Het gebrek aan vakkundige handen betekent nog lang niet voor iedereen een hoger loon. De FNV blijft strijden voor gelijk loon voor gelijk werk, voor meer koopkracht en échte banen!

*Beginselvast zij onzen Bond
In 't strijdperk vastberaden
Bereid tot hulpe elken stond,
Met woorden en met daden.*

Dit prachtige devies komt uit het jaarverslag van de Nederlandse R.K. Timmerliedenbond “St. Joseph” van 1912-1913, kort voor de oprichting

van Groenlo en Winterswijk. Tegenwoordig zouden we het een missie noemen, of nog deftiger, een mission statement. En we zouden het misschien niet als gedicht presenteren. Maar kernachtig is het!

Strijd voor sociale rechtvaardigheid en onderlinge hulp en solidariteit – in die zin is de bond van vandaag zijn historie trouw!

Vanuit die sociale bewogenheid en betrokkenheid werd aan het eind van de Eerste Wereldoorlog ook uw afdeling opgericht.

In die beginperiode was er nog veel steun vanuit de armenzorg. In het jaarverslag van de Katholieke Arbeidersbond uit **1919** lezen we:

‘Wij kunnen dit deel niet sluiten, dan na aan hen, die ons in onzen moeilijken arbeid steunden een woord van dank te brengen; en dan komt dat wel op de allereerste plaats toe aan de Zeer Eerwaarde Heeren Aalmoezeniers van sociale werken. Wij weten het zeker, dat wij ook in de toekomst, waar het geldt de bevordering onzer Katholieke Vakbeweging, niet tevergeefs bij de Eerw. Heeren zullen aankloppen.’

Steun van sociale instanties blijkt in het begin van groot belang. Maar net als nu, de leden maken de bond. Hun, jullie betrokkenheid is essentieel! – De solidariteit en actiebereidheid van de leden is de belangrijkste pijler van ons vakbondswerk. Dat blijkt al uit de vroegste bronnen van de bondsgeschiedenis.

In bondsorgaan ‘De Timmerman’ lezen we al in **1908** over Winterswijk:

‘De loonkwestie is nog maar steeds niet opgelost. [...] We willen hopen dat er voortgang zal worden gemaakt, willen de patroons dat deze kwestie op vredelievende wijze wordt opgelost.’

Het actiewapen achter de hand, als het niet met praten kan, dan met actie.

In het bondsorgaan ‘de R.K. Bouwvakarbeider’ lezen we in juni 1922 het volgende:

‘Winterswijk bericht, dat het daar de schilderspatroons zijn, die tot loonsverlaging willen overgaan en tot verlenging van den werkdag tot 10 uur. De patroons zouden er zeggen met ‘die organisaties’ (dat wil zeggen, de toenmalige vakbonden) helemaal niets te maken te hebben. Misschien is de wensch de vader van de gedachte. Nou, we zullen eens zien.’

Deze actiedreiging kan alleen met eensgezindheid als basis.

In ‘De Timmerman’ van 25 mei **1928** lezen

we daarom: *Vrienden bouwvakarbeiders van Winterswijk, uw bestuur doet een beroep op u allen, om ijverig mede te werken onze afdeling op dat peil te brengen, dat er van gezegd worde: 'Er zijn niet méér te organiseren.'*

Met andere woorden: Eendracht maakt macht, samen staan we sterk!

En strijdbaarheid was er niet alleen in Winterswijk. Ook de Groenlose afdeling heeft een geschiedenis van onverzettelijkheid en opkomen voor het recht van de leden.

In de 'R.K. Bouwvakarbeider' van september 1919 lezen we:

'Groenlo. Vergadering van 8 september. [...] Eerstens, een ingekomen brief van een schilderspatroon alhier, die te kennen gaf, dat enkele leden, in strijd met het collectief contract handelden, door na volbrachten werktijd bij dezen en genen te gaan werken, zonder dat zij daartoe van hun patroon verlof hadden. Hierop werd door enkele leden geantwoord, dat de patroon zelf het contract moest nakomen, en hun het achterstallige loon betalen moest, en ook de feestdagen, dan zouden zij ook volgens hun contract handelen.'

Lik op stuk. We laten ons niet kisten!

De resultaten blijven niet uit. Op 1 juli 1920 lezen we:

'Te Groenlo is de staking van de schilders opgeheven doordat de patroons gedaan hebben wat wij wenschten en het L.C.C. (Landelijk Collectief Contract) invoerden.'

Succes door solidariteit. De leden maken de bond. De leden zijn de bond!

Het samen de schouders eronder, met liefde voor de zaak en inzet voor het resultaat, kenmerkt de hele vakbondsgeschiedenis. U allen hier aanwezig maakt daar deel van uit!

Toen én nu wordt de bond gemaakt door mensen die opkomen voor de rechten van werknemers, mensen die niet zwichten voor uitbuiting en onrecht. Dat is de kracht van de vakbeweging, de rode draad van de afgelopen honderd jaar.

En over rood gesproken, en solidariteit, een mooi persoonlijk verhaal uit 1988, rond de viering van het 70-jarig jubileum van de afdeling. Toenmalig bestuurslid Luttkholt schrijft aan bondssecretaris Schrijver het volgende:

'Wij bestaan 70 jaar. Een paar jaar geleden hebben wij een rode stropdas gekregen, waar wij blij mee zijn. Maar nu een vraag. Vorig jaar is Johan Giesbers in ons bestuur gekomen en die heeft er geen. Is het mogelijk dat hij er eentje krijgt? Want wij als bestuur

zouden hem graag allemaal op die dag dragen, een stukje propaganda.'

Toon Schrijver antwoordt het volgende:

'Beste vriend, Je hebt me in de problemen gebracht met je vraag om nog één rode stropdas. We hebben deze nagenoeg al een jaar niet meer. In verband met het feit dat we een nieuwe huisstijl hebben ingevoerd, laten we deze stropdassen niet meer maken. Er is maar één oplossing. Hierbij doe ik je mijn stropdas toekomen. Het is weliswaar een gebruikt exemplaar. Johan Giesbers moet maar van de stelling uitgaan: 'Men mag een gegeven paard niet in de bek kijken.' Succes bij de laatste voorbereidingen en tot aanstaande zaterdag.'

Beste bondsvrienden, we vieren een honderdjarig jubileum. Niet als afsluiting, maar als mijlpaal! De bond blijft nodig, evenveel als altijd. Laten we de komende honderd jaar inzetten op behoud van het goede dat de vakbeweging heeft bereikt, en op strijd tegen de uitwassen van ongelijkheid en onrecht in de samenleving!

De leden maken én zijn de bond. U bent de bond. Ik dank u hartelijk voor uw inzet en voor het samen optrekken in de strijd.

Mijn felicitaties met uw honderdjarig jubileum en een mooi feest!

—

Speech Arthur Bargerbos (Oud district bestuurder FNV Bouw district Oost):

Zoals wij dbr. Bargerbos kennen; hield hij ook deze keer zijn speech uit de "losse pols" (een heel enkele keer had hij wel eens een paar aantekeningen op papier staan.

In zijn speech sprak hij o.a. lovende woorden over de samenwerking en de goed georganiseerde activiteiten, die hij in de loop van de jaren heeft mogen meemaken met de (voormalige) bestuursleden en vrijwilligers van de afdeling Groenlo en hun daarbij behorende inzet.

Arthur Bargerbos, (Foto Bennie Scharenborg)

Toespraak Wilco Veldhorst 23-9-2017 (Regio- bestuurder FNV Lokaal):

Geacht bestuur, beste vakbondsvrienden en –
vriendinnen, geachte aanwezigen,

Ik sta hier met een dubbel gevoel. In 2008 werd ik aangesteld als Regiobestuurder bij toen nog FNV Bouw in Weert. FNV Bouw was toen nog een zelfstandige bond met een paar honderd afdelingen en meer dan 120.000 leden. Maar elk jaar zag ik een afdeling wegvallen, moest ik afdelingen fuseren en zagen we het ledenaantal in de Bouw dalen. Niet heel gek, Bouw en Afbouw zijn krimpsectoren waarin elk jaar minder mensen werken en de mensen die er in de bouw en afbouw werken worden meer en meer zelfstandige zonder personeel. FNV Bouw was een rijke bond en met een dalend ledenaantal werden we per lid elk jaar rijker, maar dát is natuurlijk niet waar de bond voor op aarde is. Een paar jaar later brak er een ruzie uit binnen de FNV over het pensioenakkoord. De situatie was zo, dat FNV Bouw de doorslaggevende stem had over het pensioenakkoord. AbvaKabo FNV en FNV Bondgenoten, samen goed voor meer dan de helft van alle leden van de FNV waren tegen en de stem van een derde bond was nodig om het pensioenakkoord tussen werkgevers, werknemers en overheid in het ronde archief te gooien. Het werd een “ja”, waarmee er geen meerderheid was binnen de FNV om het pensioenakkoord te verwerven. De chaos was compleet. De boel werd gelijmd door in Dalfsen het streven uit te spreken de vakcentrale FNV en de categorale bonden te fuseren en de bond op te splitsen in krachtige sectoren. Zo geschiedde. Een aantal congressen verder, waaronder een congres van FNV Bondgenoten waarop de fusie dreigde te stranden en de oprichting van de nieuwe FNV en de fusie van de aangesloten bonden daarmee maakten dat we vanaf 2015 gingen werken aan de nieuwe FNV, een krachtige bond verdeeld in sectoren met in plaats van afdelingen zoals bij de aangesloten bonden gebruikelijk zo'n 100 nieuwe netwerken. In de tussentijd maakte ikzelf de overstap van Regiobestuurder bij FNV Bouw in Brabant en Limburg naar Bestuurder Lokaal/Regionaal in Oost. Ik kwam daarmee in de streek waar mijn vader is geboren en opgegroeid en waarin ik altijd graag kwam en kom. Ik heb mooie herinneringen aan vroeger toen ik mijn schoolvakantie doorbracht bij Herman en Annie,

de aangetrouwde neef en nicht van mijn vader die woonden in de boerderij naast die waar mijn vader is opgegroeid. In de Achterhoek is één groot nieuw netwerk ontstaan met daarbinnen tot vandaag de afdeling Groenlo van FNV Bouw. Het voelt een beetje als het Gallische dorpje uit Asterix en Obelix. Heel Gallië was bezet, héél Gallië? Nee, een klein dorpje bleef moedig weerstand bieden. Maar met dit honderdjarig bestaan vindt tevens de viering van de laatste activiteit van de afdeling Groenlo plaats. Hiermee komt een eind aan de afdeling Groenlo van FNV Bouw. Vandaar mijn dubbele gevoel. Ja, de fusie was een must, maar het voelt voor échte bouw mensen toch ook een beetje als verlies. Met het verdwijnen van de afdeling verdwijnt een bijzonder stukje vakbondshistorie in Groenlo. Verdwijnt het vakbondswerk uit Groenlo? Welnee, het netwerk Achterhoek onder de bezielende leiding van Bennie Wiegers is een actief netwerk. In de Achterhoek is dit jaar een bijzonder succesvolle bijeenkomst voor het congres gehouden in de Radstake, we hebben afgelopen jaar twee bijzonder succesvolle huldigingsdagen in de Radstake gehouden en er was een uitstekend bezochte avond over laaggeletterden in de Achterhoek. Vorig jaar organiseerde de werkgroep Oost-Achterhoek een zeer succesvolle themadag over armoede in de Koppelkerk in Bredevoort en we zijn bezig met de opzet van netwerkcafés grensarbeid in de grensstreek. Het netwerk Achterhoek is zeer actief en wil ook graag zorgen voor geregelde activiteiten in Groenlo en omgeving, daarbij is alle hulp welkom.

Voor nu, genoeg gepraat. Ik hoop dat u allen geniet van een mooie dag. Ik wil jullie in elk geval hartelijk danken voor al het goede werk dat jullie de afgelopen jaren gedaan hebben, niet altijd onder de makkelijkste omstandigheden. Ik wil jullie ook bedanken voor het gevoel dat ik hier welkom was. Ik heb hier altijd met veel plezier voor jullie de huldigingsavond gedaan. Het ga jullie goed!

Foto Ruud Kaak

Redevoering tijdens laatste receptie door Bennie Wiegers 23-9-2017 (Voorzitter Regio FNV Lokaal Achterhoek):

Vakbond: een vereniging van werknemers die in hetzelfde vak of bedrijfstak werkzaam zijn met als doel het behartiging van de belangen van het vak en de verdediging van de sociale en economische belangen van leden. Zo staat het in de van Dale. Zo zou het hier als plaatselijke organisaties van beroepsmensen begonnen kunnen zijn. Het kan zo maar zijn dat we hier op de plaats zijn waar de aanzet tot een arbeidersbond in Groenlo is begonnen. Ik weet dat niet we zijn 100 jaar verder maar wat wel zeker is dat naar verloop van tijd men de krachten is gaan bundelen met andere plaatselijke organisaties van ambachtslieden. En ongeveer gelijktijdig zoekt men landelijke steun bij gelijke beroepsgroepen in andere plaatsen. Die ontwikkelingen monden uiteindelijk uit in de vakbeweging zoals die nu bestaat.

FNV Bouw stond bijna 100 jaar op eigen benen. De rijke Historie van de bond begint in 1917 wanneer een aantal beroepsverenigingen in de bouw hun krachten bundelen en de Nederlandse Rooms Katholieke bouwvakkersbond St-Joseph werd opgericht.

Ook hier in Groenlo zal dat zo gebeurd zijn.

Zij bestaat nu ook 100 jaar. Met de fusie van de vakbonden in een ongedeelde bond in 2015 komt nu ook een einde aan de afdeling Groenlo/Winterswijk, maar niet aan het vakbondswerk.

Het vakbondswerk zal hier ook door gaan. Ik ken deze bestuursleden goed van uit de samenwerking met hen in district 10 van FNV Bouw. Nu gaat deze afdeling op in lokaal FNV Achterhoek.

100 jaar bestond deze afdeling. Als jullie dit konden dan moet de vakbond ook zeker nog 100 jaar mee kunnen gaan, want er is wel degelijk een toekomst voor de vakbeweging in Nederland. De succesfactoren in een (vernieuwde) vakbeweging bestaan uit aansprekend en dienend leiderschap en een omvattende cultuur die op gezamenlijk resultaat gericht is.

Ik dank u wel voor uw aandacht! Nu zou ik graag de dames van het jubilerende bestuur hiernaartoe willen hebben van Jan Scharenborg, Paul Penterman, Paul Schuurmans, Hans Bomers, Andre te Braake.

23-9-2017 - Staand vlnr: **Hans Bomers** (Bestuurslid), **Paul Schuurmans** (Bestuurslid), **Paul Penterman** (Penningmeester), **Jan Scharenborg** (Secretaris), **Bennie Wiegers** (Regio Achterhoek), **Hans Hoek** (Landelijk bestuur), **Wilco Veldhorst** (Regiobestuurder), zittend vlnr: **André te Braake** (Voorzitter), **Ida te Braake**, **Yvonne Penterman**, **Jolande Schuurmans**, **Ingrid Bomers**, **Gerda Scharenborg** (Foto Kyra Broshuis).

Speech van Voorzitter André te Braake tijdens het jubileum op 23-9-2017.

Ik heb met plezier naar de mooie verhalen van de heren geluisterd, Misschien heb ik nog een kleine plaatselijke toevoeging aan dit alles.

Bij deze wil ik onze leden van de afdeling Groenlo – Winterswijk van harte feliciteren met het 100 jarig bestaan, want zonder leden is er geen vakbond en zonder vakbond komen er geen goeie CAO'S

In 1865 begon het in Amsterdam voor de FNV en twee jaar later kwam den Haag met de ziekenkas voor timmerlieden. De situatie tussen 100 jaar geldeden en de huidige tijd is dankzij de FNV wel veranderd.

De kloof tussen arbeid en kapitaal was toen erg groot, daardoor waren er ook verschillende arbeidsconflicten ook hier bij de firma **Nahuis** en de **Steenfabriek** een stukje verderop, en niet te vergeten bij de bouw van de **Calixtus** basieliek die door een aannemer van buitenaf werd gebouwd maar wel personeel uit Groenlo moest aannemen tegen een goed aanvaardbaar loon.

Door die conflicten waren er ook steeds meer mensen bereid lid te worden van een vakorganisatie omdat er voor de leden goede resultaten werden geboekt.

Lidmaatschap van een vakbond was niet altijd even voordelig voor de arbeiders. Het kon dus voor een gezin een zeer rationele keuze zijn zich niet bij een vakvereniging aan te sluiten. Maar naarmate de kosten en de baten beter tegen elkaar begonnen op te wegen, besloten toch steeds meer arbeiders zich begin twintigste eeuw aan te sluiten bij één van de vakbonden. In 1906 bundelden een aantal vakbonden hun krachten in het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (NVV). Samen met het Rooms-Katholiek Werklieden Verbond (RKWV), die werd opgericht in 1909.

In 1979 fuseerden zij in de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV).

Ook in Groenlo en Winterswijk hebben we die ontwikkeling meegemaakt. Groenlo was een van de eerste plaatsen in de achterhoekse regio waar in het begin van de twintigste eeuw de arbeidersbeweging snel groeide.

De werkomstandigheden voor grote delen van de

werkende bevolking waren slecht. Het inkomen dat genoten werd was te weinig om van te leven en teveel om van te sterven.

Er moest vaak onder zeer moeilijke omstandigheden worden gewerkt en er waren nauwelijks sociale voorzieningen, zoals pensioenvoorzieningen. Ziekte en werkloosheidsuitkeringen kende men niet.

Door de jaren heen heeft de vakbond er voor gevochten om het allemaal te verbeteren en het ledenaantal is fors gegroeid. ook mede door de vele bestuursleden van de afdeling die veel aan ledenwerfacties hebben gedaan en de leden ondersteund daar waar mogelijk was. In 2007 zijn de afdelingen Groenlo en Winterwijk samengegaan omdat het in Winterswijk moeilijk was om voldoende bestuursleden te vinden.

In **2015** heeft er een complete vernieuwing binnen de FNV plaatsgevonden namelijk **FNV-lokaal**. U heeft daar vanmiddag al meer over gehoord. Wij zijn toen als afdeling Groenlo- Winterswijk verder gegaan als werkgroep 100 jaar Groenlo- Winterswijk met de reden die wij vandaag hier vieren het ruim 100 bestaan van de afdeling Groenlo- Winterswijk.

Vanaf vandaag sluiten wij ons volledig aan bij **FNV lokaal Achterhoek**. Ik wil dan dit officiële gedeelte afsluiten met dank te zeggen aan al diegene die deze dag mogelijk hebben gemaakt. Dank aan:

- De sprekers van vandaag de heren **Arthur Bargerbos, Hans Hoek, Wilco Veldhorst, Bennie Wiegers**.
- Het bestuur van de stoomhoutzagerij Nahuis voor het beschikbaar stellen van deze mooie locatie.
- Alle vrijwilligers die vandaag geheel belangeloosde machines hebben laten draaien.
- En Lucie met de dames die vandaag weer zorgen voor een hapje en een drankje.
- Alle vrijwilligers die van de stoomhoutzagerij die aan deze dag hebben meegewerkt kunnen voordat zij naar huis gaan nog een kleine attentie afhalen.
- En natuurlijk onze ceremoniemeester van vandaag de heer **Ferry Broshuis** die niet alleen vandaag de boel in goede banen heeft geleid maar ook de geschiedenis van de honderd jaar Groenlose vakbeweging heeft samengevat in een artikel in het Grols verleden dat eind dit

jaar verschijnt en wordt uitgegeven door de Oudheidkundige Vereniging Groenlo.

In de ruim 100 jaar bestaan van de bouw en hout bond zijn er ongeveer 120 bestuursleden geweest. Daar zijn er nu nog 5 van over die dus de afdeling afsluiten nl. de heren:

- Jan Scharenborg,
 - Paul Schuurmans,
 - Paul Penterman,
 - Hans Bomers en
 - Ondergetekende.
- En natuurlijk niet te vergeten de partners van de bestuursleden want die hebben ook zeker hun aandeel geleverd. Ik wil de dames en de heren dan ook heel hartelijk bedanken voor hun tomeloze inzet voor een goede vakbond.

Hiermee is dan ook het officiële gedeelte ten einde en nadat de heer **Ferry Broshuis** nog een laatste woord heeft gesproken gaan we over tot een gezellig samenzijn.

André te Braake legt hierbij ook zijn voorzittershamer neer. (Foto Ruud Kaak)

Nawoord van het bestuur:

In samenwerking met:

- De Oudheidkundige Vereniging Groenlo,
- Geïnterviewde personen FNV,
- REKO Reklame & Publiciteitsvormgeving,
- Kyra Broshuis,
- Mark Ebbers,
- Groenlose Gids,
- De Gelderse Bode,
- Beeldbank Stadsmuseum Groenlo,
- Het Archief van FNV Bouw groenlo,
- Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam,
- Het **FNV Bestuur** en niet te vergeten
- de schrijver van dit stuk: **Ferry Broshuis**.

De geïnterviewden v.l.n.r.: Hendrik Luttkholt, Jan Bruggeman, Jan Scharenborg, André te Braake, Leo Wiegerinck, Paul Schuurmans en Bertus Geerdink.

(Foto Ferry Broshuis)

De geïnterviewden v.l.n.r.: Hans Bomers, Diny Bekkenutte, Paul Schuurmans, Arnoud Roorda en Jan Scharenborg. (Foto Ferry Broshuis)

Allen hartelijk bedankt,

*Bestuur Afdeling
Groenlo Winterswijk.*

Na daartoe gedaan verzoek heeft de directie der H. IJ. S. M. den naam van het station Lichtenvoorde-Groenlo der lijn Zutten—Winterswijk veranderd in station Lichtenvoorde. Door den dubbelen naam van het station hadden de bewoners van laatstgenoemde plaats dikwijls groote lasten bij de bezorging der goederen, welke soms naar het station Groenlo

Krantenknipsels over Groenlo uit 1917 en 1817.

Afkomstig van de landelijke dagbladen.

Verzameld door Peter te Plate

Beste Lezers.

Het is 1917, de eerste wereldoorlog is nog steeds in alle hevigheid bezig. Groenlo en omgeving hebben dan ook te maken met smokkelaars, deserteurs, gebrek aan kolen, benzine en ook wordt aanbevolen om de "wasch" 's avonds binnen te halen omdat deze door de Oosterburen gestolen wordt. Op 7 mei 1917 vind er een Neutraliteitsschennis plaats, er wordt namelijk een Zeppelin gespot boven Groenlo die door de grenswacht hevig wordt beschoten. Dit incident is schijnbaar erg bijzonder want het wordt door bijna alle kranten van die tijd gemeld.

Andere zeer opvallende zaken zijn; Het voornemen van het ministerie van binnenlandse zaken om een waterleiding aan te leggen in het oosten van Gelderland. Ook zijn er plannen om een kanaal aan te leggen naar Twenthe, maar dit zou dan moeten lopen via Groenlo! En heeft B&W van Lichtenvoorde het voor elkaar gekregen dat het station Lichtenvoorde – Groenlo vanaf dit jaar station Lichtenvoorde zal gaan heten.....

Er vonden een aantal dodelijk ongevallen plaats waaronder 1 in de steenfabriek maar ook viel iemand van een kar af. Bij dit laatste bericht valt vooral de tekst in het oog, de persoon viel dus van een kar af waarbij hij "den nek brak een aanstonds een lijk was".

Een vader spant een proces aan tegen de gemeente Groenlo omdat zijn zoon tijdens het leidekken uit de toren is gevallen door nalatigheid van de gemeente.

Ook overlijdt in dit jaar de Leids hoogleraar Johan Casper Kern, voormalig inwoner van Groenlo. Verder zijn daar de dagelijkse beslommeringen. Zo is er

een rechter die het slechte voorbeeld geeft, worden er door de firma Arink rijwiel reparateurs gezocht maar moeten deze wel van Rooms-katholieke huize zijn. Het inwoneraantal van Groenlo steeg in 1916 naar 3285.

De sterke voetbal vereniging "Wilhelmina" uit Groenlo verloor na een zware strijd met 2:1 van de Groen-wit-ten.

De Quote 500 bestond nog niet maar er was wel een lijst met "hoogstaangeslagenen in de Rijks directe Belastingen". In deze lijst komen ook een aantal Grollenaren voor.

Persoonlijk vind ik een van de eerste artikelen erg opvallend: Op 4 januari 1917 wordt er op het terrein van de Beiersch bierbrouwerij van den heer Th. De Groen een put geslagen waarvan het water op 6 meter diepte een temperatuur had van pl.m. 20 gr. Ook nadat er al meer dan 100 kub water werd weggepompt. In de huidige tijd van alternatieve energiebronnen zou aardwarmte voor Groenlo dus ook een alternatief kunnen zijn. Mocht iemand meer informatie hebben m.b.t. dit artikel dan horen wij dit graag van u.

Tot slot vindt u ook nog een paar artikelen uit 1817. 200 jaar geleden was de levensverwachting gemiddeld ongeveer 40. In Groenlo was het echter goed toeven, Teunis ter Huurne overleed 4 april 1817 op 108 jarige leeftijd.

Wij willen u danken voor de positieve reactie op het eerste deel van deze krantenknipsels en wensen u ook dit keer weer veel leesplezier.

Bronvermelding:

Via <http://www.delpher.nl>

Akten betreffende coöperatieve vereenigingen
Algemeen Handelsblad
Arnhemse courant

Delftsche courant
De Gooi- en Eemlander
De Maasbode
De Telegraaf
De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad
De Volksvriend

Het Centrum
Het Volk : dagblad voor de arbeiderspartij

Nederlandsche Staatscourant
Nieuwe Apeldoornsche courant
Nieuw Israelietisch weekblad
Nieuwe Rotterdamsche Courant
Nieuwe Tilburgsche Courant
Nieuwe Veendammer courant

Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant
Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche
courant
Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

Rotterdamsch nieuwsblad

Tilburgse Courant
Twentsch Dagblad Tubantia
Twentsch dagblad Tubantia en Enschedesche courant

Advertenties 1917

Drogistzaak.

Te koop de ruim 20 jaar
bestaande goed beklante dro-
gistzaak. Te bevragen bij K.
PETERSEN Groenlo. 9889

Gevrangd zoo spoedig mogelijk
twee R. K. (8061)

Rijwielreparateurs

of gevorderde Leerlingen. J. H.
ARINK, Rijwiel-Motoren, Groenlo.

Op een FABRIEKSKANTOOR te
Groenlo kan direct geplaatst worden een
bekwaam Boekhouder.

Ruim salaris, goede vooruitzichten.
Brieven onder No. 387 Bur. Twentsch
Dagblad Tubantia, Enschede.

Gevraagd te Groenlo met 1 Augustus
of later in een klein gezin een
finke R. C.

Dienstbode,

netjes kunnende werken en met
koken bekend, voorzien van goede
getuigen.

Brieven franco onder letter H.
No. 8735 Bur. Het Centrum, Utrecht.

KERKELIJKE ZAKEN.

Z. D. H. de Aartsbisschop van Utrecht
heeft benoemd:
tot kapelaan te Groenlo den WelEerw.
heer J. Reuling;
tot kapelaan te Lent den WelEerw. heer
A. Groen.

— De WelEerw. Heer Dr. Th. J. T. Ver-
hoeven kapelaan der O. L. Vrouwe parochie
is benoemd tot kapelaan te Groenlo, ter-
wijl in zijn plaats is benoemd de WelEerw.
heer G. W. A. Koets.

Brandhout

Eiken, Dennen en Populieren op elke gewenschte lengte gezaagd, ook gekloofd voor kachelblokken. Vraagt prijs per wagonlading, **J. TH. PEER** Groenlo. (12886)

Uitsluitend voor Winkeliers, Centrale Verwarming, Stoomketels, enz. enz.
De Groenloseche Export Houthandel
voor Tuinbenoedigheden

E. A. OVERMARS te GROENLO,
biedt aan

alle soorten Brandhout

bij partijen en waggonladingen.

In- en verkoop van alle soorten **Hout, Boonenstokken, Erwtentrijzen en Turfstrooisel.** Grootte voorraad in **Eiken gekloofd.** Scherp concurrerende prijzen. Vraag offerte.

Brandstoffenvoorziening.

(in vrijen handel).

Te Koop aangeboden
2 à 3 wagonlading Schelhout

Te bevragen bij **H. J. REIJRINK,**
bakker, Groenlo. 34267.12

Bij Koninklijk besluit van 23 Augustus 1917 n°. 9 is, met ingang van dien datum, herbenoemd tot voorzitter der plaatselijke commissie voor de ongevallenverzekering te Groenlo, Th. J. A. Kraakman, burgemeester der gemeente Groenlo.

Legaten.

Mevr. A. Huyskes—Lasonder, overleden te Groenlo, heeft aan de kerkvoogdij der herv. gemeente aldaar f 50.000 en aan de diaconie f 10.000 vermaakt.

De Firma **H. PHILIPS, Groenlo,**
vraagt direct een flinken
SLAGERSBEDIENDE.

Biljart.

Te koop aangeboden een goed onderhouden, goed loopend biljart met toebehooren voor billijken prijs. Te zien en te bevragen **Café „Het Wapen van Gelderland”, Groenlo, A 156.**

Deken **J. A. W. Harbers.** — Naar de „Msb.” uit goede bron verneemt, zal de zeereerw. heer **J. A. W. Harbers,** deken en pastoor te Breukeleken, 1 Februari a.s. zijn ontslag als zoodanig nemen. Zijneerw. vestigt zich in het **St. Vincentius-gasthuis te Groenlo.**

BRANDHOUT.

Eiken, Dennen en Populieren op elke gewenschte lengte gezaagd, ook gekloofd voor kachelblokken. Vraagt prijs per wagonlading. (44244)

J. Th. PEER, Groenlo.

Zorgt voor Uw Wintervoorraad.

FIRMA D. S. HEIJMANS

Vleeschwarenfabriek, Groenlo,

levert uitsluitend 1ste kwaliteit
WORST- en VLEESCHWAREN.

Het vee, bestemd voor de worstfabricatie, wordt aan eigen inrichting geslacht en door een rijksveearts gekeurd. 57654/78

Leveranciers aan 1ste rangs Hotels.

VRAAGT ONZE PRIJSCOURANT.

Gevraagd

voor hulp in de huishouding:

een Meisje

van 16 à 17 jaar.

Zich aan te bieden bij **G. MAAS,**
Noteboomstr. Groenlo.

Burgelijke Stand 1917:

****** Ondertrouwd:
HENRI HEIJMANS
EN
JO HEIJMANS.
Groenlo.
Nijmegen.

Getrouwd:
MAU VAN SON,
Apeldoorn,
en
SUZE TRIJBITS,
Groenlo.
De Heer en Mevrouw M. VAN
SON—TRIJBITS betuigen bij deze
hun hartelijken dank voor de vele
blijken van belangstelling bij hun
huwelijk ondervonden.
Apeldoorn, Aug. 1917.
Dornstraat 102 9119

Getrouwd:
FRANS FORNIER,
Tandarts
en
ADÈLE BANNING.
GROENLO, 28 Augustus 1917.
De Heer en Mevrouw F. FORNIER-
BANNING betuigen, mede namens
wederzijdsche Familie, hun harte-
lijken dank voor de vele blijken
van belangstelling, bij hun Huwelijk
ondervonden. 4947

Heden overleed in het Sophia Ziekenhuis,
na een langdurige ongesteldheid, onze ge-
liefte Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Groot-
vader
HENDRIK BARTELS,
in den ouderdom van bijna 68 jaar.
Zwolle. G. BARTELS—VISSCHER.
J. W. BARTELS—H. ZOON.
M. A. BARTELS—WENTZEL.
Apeldoorn. H. W. BARTELS.
M. J. C. F. BARTELS—
VAN KREGTEN.
Groenlo. C. J. BARTELS.
J. M. BARTELS—PETRI
en Kleinkinderen.
ZWOLLE, 23 Juli 1917.
Walstraat 42.
Bezoeken van rouwbezoekers kunnen niet
worden afgewacht.
Algemeene kennisgeving.

Advertentiën.

****** Getrouwd:
HENRI HEIJMANS
EN
JO HEIJMANS.

De Heer en Mevrouw
HENRI HEIJMANS—HEIJMANS
zeggen bij dezen hartelijk dank voor de
talrijke bewijzen van belangstelling bij
hun huwelijk ondervonden.
Groenlo, 3 Juli 1917.

Heden overleed nog onver-
wachts na een langdurige ziek-
te, tot onze groote smart, onze
zoo innig en innig geliefde on-
vergetelijke Echtgenoot, Va-
der, Behuwd- en Grootvader
DERK MARIE JOAN
LASONDER,

Oud-Inspecteur der Registratie
en Domeinen te Utrecht,
Officier in de Orde van Oranje-
Nassau,

in den ouderdom van 64 jaar.
Groenlo, Vredenhof,
7 Augustus 1917.

H. H. M. S. LASONDER—
HESELINK.

Amsterdam.
Mr. L. W. E. M. LASONDER.
J. W. LASONDER—
KONING
en Kinderen.

Groenlo,
E. H. LASONDER.
J. H. LASONDER—
SCHEUER.

De teraardebestelling zal
plaats hebben Vrijdagmiddag
10 Augustus 3 uur te Groenlo.

Aanbesteding

Op Zaterdag 21 Juli e.k. 's namiddags
4 uur, zal vanwege de Woningbouw-
vereniging tot Exploitatie van gronden
te Groenlo, afzonderlijk en in massa
in het Hotel „de Moriaan”, aldaar,
worden aanbesteed:

a. Het bouwen van 6
Arbeiders-woningen
en 1 Winkelhuis a d
Ruurlosche weg te
Groenlo

De Architecten,
WOLFF & VAN ELSBERG,
Groote Straat 34, ALMELC.

b. Het bouwen van 6
Arbeiders-woningen
en 1 Winkelhuis a d
Ruurlosche weg te
Groenlo.

De Architect,
J. P. L. PETRI Jr.,
Nic-Witsenkade 39, AMSTERDAM.

Bestekken en teekeningen zijn vanaf
15 Juli tegen betaling van f 7.50 ver-
krijgbaar ten kantore van de Architecten
alwaar levers inlichtingen worden
verstrek.

Aanwijzing geschied op het bouw-
terrein op den dag der aanbesteding,
voormiddags 11 uur.

Na de besteding wordt voor in
goeden staat zijnde bestekken en tee-
keningen f 5.— terugbetaald.

De Architecten voornoemd.

Justitieel in 1917

Aanbestedingen 1917

— Voor rekening van de N.V. H. A.
Hulshof en Co's, leder- en schoenfabrieken,
had hier gisteren ten overstaan van den
Heer H. Wiegert, architect te Groenlo,
de aanbesteding plaats van een leerlooierij.

Hoogste inschrijver was de Heer M.
Paashuis f 47466.—, laagste inschrijver de
Heer B. Bruckers f 38200.—, aan wien het
werk vergund werd.

In deze aannemingssom is niet begre-
de te verwerken steenen en de ijzer-
bekapping, die op f 20.000 begroot is.

— De Winterswijksche politie is
op het spoor gekomen van een be-
langrijken diefstal van koperdraad en
lood, aldaar in de laatste weken ge-
pleegd ten nadeele van de H. I. J. S. M.
De dader, sedert vele jaren werk-
zaam bij de afdeling seinwezen der
Maatschappij daar ter plaatse, had
het gestolene, bestaande 600 pond
koperdraad en ruim 100 pond lood,
aan een lompenkoopman verkocht. Het
is bij drie opkoopters te Groenlo,
Zulphen en Enschede teruggevonden.

RECHTZAKEN

- De gemeente Groenlo is al sedert eenigen tijd in een zeer eigenaardig proces gewikkeld met den leidekker J.W.P. uit die gemeente, die een schadevergoeding eischt wegens een ongeval, zijn zoon overkomen, dat den dood tengevolge had.

Destijds werd de toren der kerk te Groenlo, welke aan de gemeente Groenlo toebehoort, gerepareerd, lezen we in de *Arnh. Crt.* Een houten pilaster van de ballustrade van den toren waartegen de daaraan werkzame leiendekker geleund stond, bezweek toen, met het noodlottig gevolg, dat die werkman naar beneden stortte en onmiddellijk dood was.

De eischer beweert dat het houtwerk van den toren in dusdanigen verwaarloosden toestand verkeerde, dat de gemeente Groenlo daardoor in ernstige mate schuld heeft aan het plaats gehad hebbende ongeval, en betoogt verder dat hij door genoemd sterfgeval aan zijn zoon, die een goed werkman was, overkomen, een blijvend geldelijk nadeel heeft van wel f 10 per week, waarvoor hij van de gemeente vergoeding wenscht en welke vergoeding die gemeente weigert.

De rechtbank te Zutphen heeft aanvankelijk deze vordering afgewezen, doch de eischer zal zich tegen die afwijzing thans in hooger beroep voorzien bij het gerechtshof te Arnhem, waarbij dan waarschijnlijk mr. C. de Kempnaer te Velp hem als procureur zal vertegenwoordigen.

Een eigenaardig proces.

Een leiendekker te Groenlo voert sedert eenigen tijd een proces tegen die gemeente, naar aanleiding van het volgende geval. De kerktoren te Groenlo, eigendom der gemeente, werd hersteld. Bij de werkzaamheden aan den toren is den zoon van den nu procedeerenden leidekker om het leven gekomen. Toen deze tegen een houten pilaster van de ballustrade om den toren leunde, brak de pilaster, waardoor de werkman van den toren stortte en onmiddellijk overleed. Zijn vader stelde een civiel rechtelijke actie in tegen de gemeente Groenlo voor de schade hem door het overlijden van zijn zoon berokkend. Door den eischenden leiendekker wordt beweerd, dat het houtwerk van den toren in zoodanig verwaarloosden toestand verkeerde, dat de gemeente daardoor in ernstige mate schuld heeft aan het plaats gehad hebbende ongeval; door het overlijden van zijn zoon lijdt hij een blijvend geldelijk nadeel van f 10 per week. Daarvoor eischt hij van de gemeente vergoeding, welke deze weigert.

De rechtbank te Zutphen heeft aanvankelijk deze vordering afgewezen, doch de eischer is van dit vonnis in hooger beroep gekomen zoodat voor het gerechtshof te Arnhem in deze zaak pleidooien zullen worden gevoerd.

Schadevergoeding gevraagd.

Een eigenaardig proces wordt sedert eenigen tijd gevoerd tegen de gemeente Groenlo door een leiendekker, zekeren J.W.P. in die gemeente woonachtig.

De zaak komt hierop neer; destijds werd de toren der kerk te Groenlo, welke aan de gemeente Groenlo toebehoort, gerepareerd. Een houten pilaster van de ballustrade van den toren, waartegen de daaraan werkzame leiendekker geleund stond, bezweek toen, met het noodlottige gevolg dat die werkman naar beneden stortte en onmiddellijk dood was. De vader van den overledene, bovengenoemde P., stelde later een civielrechtelijke actie in tegen de gemeente Groenlo, voor de schade, die hem door het overlijden van zijn zoon werd berokkend.

De eischer beweert n.l. dat het houtwerk van den toren in dusdanigen verwaarloosden toestand verkeerde dat de gemeente Groenlo daardoor in ernstige mate schuld heeft aan het plaats gehad hebbende ongeval, en betoogt verder dat hij door genoemd sterfgeval aan zijn zoon, die een goed werkman was, overkomen, een blijvend geldelijk nadeel heeft van wel f 10 per week, waarvoor hij van de gemeente vergoeding wenscht en welke vergoeding die gemeente weigert.

De Rechtbank te Zutphen heeft aanvankelijk deze vordering afgewezen, doch de eischer zal zich tegen die afwijzing thans in hooger beroep voorzien bij het Gerechtshof te Arnhem, waarbij dan waarschijnlijk Mr. C. de Kempnaer te Velp, hem als procureur zal vertegenwoordigen.

Een proces tegen een gemeente.

Voor het gerechtshof te Arnhem zal een eigenaardig proces worden gevoerd door een leiendekker te Groenlo tegen het bestuur der gemeente. De leiendekker spreekt de gemeente in rechten aan om schadevergoeding, in verband met het volgende:

Bij de herstelling van den kerktoren te Groenlo, eigendom van de gemeente, was de zoon van eischer ook als leiendekker werkzaam. Toen deze tegen een houten pilaster van de ballustrade van den toren leunde, brak de pilaster en viel de werkman van den toren; hij was onmiddellijk dood. Zijn vader, de nu procedeerende leiendekker, stelde een civielrechtelijke actie in tegen de gemeente Groenlo, over de schade, hem door het overlijden van zijn zoon berokkend. Hij beweert, dat het houtwerk van den toren in zoo verwaarloosden toestand verkeerde, dat de gemeente Groenlo in ernstige mate schuld heeft aan het ongeval, dat voor hem een blijvend geldelijk nadeel van f 10 per week beteekent. De gemeente heeft de vergoeding geweigerd, terwijl de rechtbank te Zutphen de vordering van den leiendekker afwees.

Thans is deze in hooger beroep gekomen.

— De kantonrechter te Groenlo, mr. E. P., is geen goed voorbeeld voor zijn medeburgers. Onlangs werd hij bekeurd wegens het jagen binnen een strook van 5 K.M. van de Duitse grens, 't geen door den militair bevelhebber verboden is. Hij zal deswege voor een anderen kantonrechter moeten terechtstaan. Thans is opnieuw procesverbaal tegen hem opgemaakt en wel wegens twee overtredingen van de distributiewet.

Slecht voorbeeld.

Tegen den kantonrechter te Groenlo, die onlangs werd bekeurd wegens jagen binnen een strook van 5 K.M. van de Duitse grens, in strijd met de verordening van den territoriaal bevelhebber te Zwoile, en welk feit door den Hoogen Raad ter berechting is verwezen naar den kantonrechter te Zutphen, is thans weder procesverbaal opgemaakt door den burgemeester van Groenlo, wegens tweemaal overtreden der door den minister vastgestelde distributieregeling.

RAAD VAN STATE.

(vervolg).

Over een wettelijk voorschrift.

Vernietigd is een besluit van B. en W. van Groenlo waarbij aan de firma Mendes-Heymans aldaar en hare rechtverkrijgenden voorwaardelijke vergunning was verleend tot oprichting van eene exportslagerij.

Van het verzoek om die vergunning was door B. en W. niet schriftelijk kennis gegeven aan den bewoner van een perceel op hetzelfde kadastrale perceel waarop de inrichting zou verrijzen.

Die kennisgeving was opzettelijk nagelaten, omdat de wet spreekt van perceelen, onmiddellijk grenzende aan dat waar de inrichting zal worden opgericht en het onderwerpelijk perceel niet gronst aan, maar gelegen is op het perceel waar de inrichting zou worden opgericht.

In het Kon. besluit is nu naar aanleiding daarvan overwogen, dat, waar in art. 1, der Hinderwet sprake is van perceelen grenzende aan het perceel waar de inrichting zal worden opgericht, daaronder niet alleen zijn begrepen de kadastrale perceelen die grenzen aan het perceel der inrichting, maar alle aangrenzende perceelen en dus ook de perceelen die gelegen zijn op hetzelfde kadastrale perceel als het perceel der inrichting en die aan laatst genoemd perceel grenzen.

GERECHTELIJKE AANKONDIGINGEN.

FAILLISEMENTEN.

Bij vonnis van de arrondissements-rechtbank te Zutphen, d.d. 22 Maart 1917, is het faillissement van J. A. Tenten, timmerman, te Lichtenvoorde, opgeheven.

Groenlo, 2 April 1917.

[Kosteloos.]

(1686)

De Curator,
C. J. BARTELS.

Oproeping van belanghebbenden.

De vice-president van den Raad van State, voorzitter der afdeling voor de geschillen van bestuur, roept bij deze op de onbekende belanghebbenden in zake van:

1°. het beroep, ingesteld door Ph. Boers, te Meppel, tegen het besluit van burgemeester en wethouders van Groenlo, van 9 October 1916, waarbij hem vergunning is geweigerd tot uitbreiding van zijn pakhuis (voor lompden, metalen, beenderen en zakken) op het perceel kad. bekend gemeente Groenlo, in sectie A, n°. 2453, gelegen aan het stationsemplement aldaar:

GERECHTELIJKE AANKONDIGINGEN.

ONDER-CURATEELE-STELLINGEN.

Bij vonnis der arrondissements-rechtbank te Tiel, d.d. heden, is Neeltje Bogaard, zonder beroep, wonende te Hei en Boeicop, wegens onnoozelheid onder curateele gesteld.

Tiel, 11 Mei 1917

(2448)

De Procureur van Verzoeker,
Mr. E. J. J. VAN LIDTH DE JEUDE.

Bij vonnis der arrondissements-rechtbank te Zutphen, van 10 Mei 1917, is Egbert Hermanus Huyskes, zonder beroep, gedomicilieerd te Groenlo, wegens krankzinnigheid gesteld onder curateele.

Deventer, 12 Mei 1917.

A. J. de J., kelner, J. H. K., winkelier, B. J. N., kelner, J. F. B., koperslager en B. O. v. S., kelner allen te Groenlo wegens poging tot verboden uitvoer, ieder tot f 50 boete subsidiair 100 dagen hechtenis. Bevestigd

In den laatsten tijd zijn van verschillende personen hier ter stede een achttal rijwielen ontvreemd.

Het is de politie reeds gelukt er zeven van terug te vinden, n.l. 4 hier ter stede, 2 te Groenlo en 1 te Almelo. Het onderzoek wordt nog voortgezet.

HOTEL.

Notaris VEMER, te Groenlo, zal in het perceel **Donderdagen 31 Mei en 14 Juni, om 11 uur, verkoopen: het van ouds bekende Hotel „DE ZWAAN” te Groenlo, met vergunning wegens maatschappelijk verkeer, Café-Restaurant en Stalhouderij, groot 797 Centiaren. (22472)**

FRUIT.

Te koop het Gewas van 150 boomen,

hoofdzakelijk GOUDRENETTEN en BELLEFLEUREN

op een plaatsje bij Groenlo. Inschrijvingsbiljetten voor 19 Augustus ten Kantore van Notaris VEMER, te Groenlo.

Schadelijk gevogelte. Men meldt ons uit Groenlo:

De boeren hier langs de gronzen ondervinden met den dag meer last van allerlei schadelijk gevogelte, als eksters, houtluiven en kraaien. Nu de grensbewoners hun gewonen vroeger reeds ingeleverd hebben, treden die dienvoors steeds brutaler en menigvuldiger op. De schade betreft vooral het pas gezaaide. Deze vogels zijn laag zoo schuw niet meer als vroeger. Tot vlak bij de woningen der menschen houden ze zich dagelijks op.

De schade die de hazon op de roggevelden aanrichten, acht men nog niet zoo groot. Wel werpen deze dieren zich in hoofdzaak op de buitenstaande winterrogge, nu alle kool door de strenge vorst is bevroren, maar de rogge herstelt zich bij gunstig weer voldoende. Dikwijls ziet men dan ook in deze streken dat de boeren in het voorjaar de rogge-akkers laten afgrazen door het vee.

Runder- en biggenmarkten.

De territoriale bevelhebber van Overijsel en Gelderland heeft het houden van runder- en biggenmarkten weer toegestaan voor de gemeenten Winterswijk, Aalten, Eibergen en Groenlo.

Oorlog en grens in 1917

Gistermorgen werd door de grenswacht in de buurt van Halterhoek bij Groenlo een bende smokkelars, bestaande uit ongeveer 30 man, die een groote partij geslachte varkens trachtte smokkelen, ongeveer ter waarde van 6,000 mark, aangehouden. Allen kwamen uit Zutphen. Het zijn oude bekenden.

Provincie Overijssel.

ZWOLLE, 2 April. De territoriaal bevelhebber in Overijssel enz. heeft aan H. Mogendorff te Groenlo, H. A. Terhorst te Netterden, gem. Gendringen, J. Th. Wensing en F. Thijssen te Terborg, gem. Wisch, F. Müller te Ambt Doetinchem, B. J. Landers te Gendringen, M. Terwiel te Arnhem, M. Hegman te Arnhem, K. E. Kerk te Arnhem, H. W. Haverdijl te Gendringen, A. te Kloese te Terborg, gem. Wisch, wier aanwezigheid voor de rust en de algemeene veiligheid wordt geacht gevaarlijk te zijn, het verblijf binnen het in staat van beleg verklaarde deel van zijn ambtsgebied ontzegd.

Vooris is aan 343 personen, in het buitenland verblijvende, het verblijf in het bezette gebied ontzegd.

— J. in 't V. te Driene, milicien in garnizoen te Groenlo, had zijn harmonika bij den heer Leusink alhier ter reparatie gebracht. Enkele dagen geleden werd de harmonica door een kennis van V. afgehaald. Later bleek, dat deze „kennis” een oplichter is geweest.

Over de grens gekomen.

Woensdag is te Winterswijk een Poolse burgergevangene over de grens gekomen.

Op het politiebureau te Breda hebben zich gisteren 3 Duitse deserteurs aangemeld, die over de Belgische grens waren gekomen.

Aan het station Lichtenvoorde—Groenlo is een Fransche krijgsgévangene aangekomen.

— Te Maastricht kwamen acht Duitse deserteurs en drie ontvluchte Russen aan.

Neutraliteitsschennis.

*Men seint ons uit Winterswijk, dat hedennacht over die gemeente een vliegtuig zich bewoog in westelijke richting.

Gisteravond om half twaalf verscheen een Zeppelin boven Groenlo, koersende in noordwestelijke richting. Om 12 uur keerde deze weer terug. De Zeppelin werd door de grenswacht hevig beschoten.

— Van stoom- tot paardenkracht. De „stoom”tram Groenlo—Lichtenvoorde wordt wegens gebrek aan benzine thans weer door een paard getrokken.

Gedeserteerde vliegeniers. — Te Groenlo zijn gisteren twee Duitse deserteurs aangekomen die tot het vliegenierscorps behoorden.

Publicatie.

TERRITORIAAL COMMANDO in OVERIJSSSEL, enz.

Algemeene Bekendmaking No. 79.
De Territoriaal Bevelhebber in Overijssel enz.,

doet te weten:

dat in de gemeenten Gramsbergen, Ambt-Hardenberg, Stad-Hardenberg, Vriezenveen, Tubbergen, Ootmarsum, Denekamp, Weerselo, Oldenzaal, Losser, Enschede, Lonneker en Haaksbergen in de provincie OVERIJSSSEL, en

in de gemeenten Eibergen, Groenlo, Winterswijk, Aalten, Lichtenvoorde, Wisch, Dinxperlo, Gendringen, Bergh, Wehl, Didam, Zevenaar en Herwen en Aerd in de provincie GELDERLAND, welke gemeenten in staat van beleg zijn verklaard,

de navolgende

VERORDENING

wordt vastgesteld:

Artikel 1. Ieder hoofd van een gezin of alleenwonend persoon, die weet of redelijker wijze kan vermoeden, dat in zijne woning of in een der aanhoorigheden daarvan, een of meer personen, niet behoorende tot de Nederlandsche krijgsmacht, is of zijn opgenomen, is verplicht binnen 24 uren, nadat hij van die opname wist of redelijker wijze kon vermoeden, opgave te doen ter secretarie der gemeente, waarbinnen die woning of de aanhoorigheid gelegen is, onder overlegging van paspoorten, geleidebrieven of andere authentieke bescheiden, waaruit de identiteit van de(n) opgenomene(n) kan blijken of zoodanige niet-authentieke stukken, waaruit eveneens die identiteit kan komen vast te staan.

Artikel 2. Heeft de opname plaats op een dag, voorafgaande aan een Zon- of Feestdag, dan moet de opgave bij artikel 1 bedoeld plaats hebben uiterlijk op den eerstvolgenden dag.

Artikel 3. Het artikel 4 der Algemeene Bekendmaking No. 56, dezerzijds uitgevaardigd 8 Januari 1917, wordt met ingang van 1 November 1917 ingetrokken en buiten werking gesteld.

Artikel 4. Overtreding van artikel 1 en 2 dezer Verordening wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen der Wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad No 128).

Artikel 5. Met de toepassing der bepalingen en de opsporing van de overtredingen van artikel 1 en 2 dezer Verordening zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering genoemde ambtenaren, belast: de Marechaussee, de ambtenaren der Rijks- en Gemeentepolitie, de ambtenaren der Directe Belastingen, Invoerrechten en Accijnzen, waaronder zijn te begrijpen de militaire buitengewone kommiezen dier middelen, de militairen, dienstdoende bij de Grenswachtdetachementen binnen de in hoofde genoemde gemeenten.

Artikel 6. Deze verordening treedt, behoudens het bepaalde bij artikel 3, in werking onmiddellijk na hare afkondiging.

Zij zal op den 3en Mei 1917 in de in hoofde genoemde gemeenten op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Gedeputeerde Staten van de Provinciën Overijssel en Gelderland zijn met deze Verordening in kennis gesteld.

Gegeven te Zwolle den 1en Mei 1917.
De Territoriaal Bevelhebber
in Overijssel enz.
F. DELL.

GROENLO, 7 Juni. Hedenochtend kwam hier een Fransche kolonist over de grenzen. De man was voor 16 dagen uit Dortmund ontvlucht, had de laatste zes dagen geen eten meer gehad en was zoo uitgeput van vermoeienis, dat hij nauwelijks meer in staat was te loopen. Toen hij een weinig was bijgekomen, deed hij een uitvoerig verhaal van de doorgestane ellende in Duitse gevangenschap. In eenige weken tijds was hij 20 Kilo in gewicht achteruit gegaan. Met dwangmiddelen had men, volgens zijn verhaal, hem tot arbeid in de mijnen aangezet. Op zijn vlucht naar Holland dienden hem enkel de sterren als wegwijzers, daar hij zonder compas was. Hij zal naar het Consulaat te Rotterdam worden geleid.

Gebrek aan benzine.

WINTERSWIJK, 26 Oct. Wegens gebrek aan benzine heeft de motortram van Lichtenvoorde naar Groenlo den dienst gestaakt. Het vervoer der reizigers geschiedt nu per paardentram.

Spionage!

WINTERSWIJK, 23 Nov.

Door de maréchaussée alhier is aangehouden de klerk H., aan het station Groenlo, die getracht heeft een beambte van het station der N. W. Spoor in eerstgenoemde plaats te bewegen hem tegen een geldelijke belooning, de nummers benevens de adressen van afzenders en geadresseerden te verschaffen van de wagens, die dagelijks van ons land naar Duitschland worden doorgezonden.

H. is thans ter beschikking der justitie gesteld.

O n t s l a g e n. — De klerk bij de H. IJ. S. M. te Groenlo, H., die voor een paar weken als verdacht van spionage (n.l. het aanbieden van eene geldelijke belooning aan eenen spoorbeambte voor het verkrijgen van inlichtingen omtrent den export naar Duitschland) was aangehouden, maar later op vrije voeten was gesteld, omdat de justitie geen termen aanwezig achtte om tegen hem rechtsingang te verleenen, is thans door de H. IJ. S. M. ontslagen. Den beambte werd eene belooning toegekend voor zijne activiteit.

Guts-Verkäufe.

4 Bauernhöfe an der Chaussée bei Groenlo sind von mir unterhändig im ganzen oder geteilt zu kaufen. Die Höfe sind zusammen 135 H.A. groß, haben besten Ackerboden, gute große Gebäude mit alten Eichen und Obstgärten. Die Höfe werden in beliebiger Größe verkauft, auch werden einzelne Parzellen abverkauft.

Nähere Auskunft bei dem Unterzeichneten, der von 2 bis 14 November im Hotel De Moriaan in Groenlo anwesend ist.

ANTON KLUMPER.

Men schrijft ons van de Oostgrens: Door het gebrek aan kleeeren en lijfgoed, dat bij onze overburen bestaat, komt het meermalen voor dat huisvrouwen, die hare wasch buiten laten hangen, een gedeelte van de goederen missen. 't Is daarom gewenscht, dat de grensbewoners zoo weinig mogelijk de wasch 's nachts buiten laten hangen.

Overheid en Nieuws in 1917

GROENLO, 4 Jan. Blij de Belersch bierbrouwerij van den heer Th. de Groen werd een put gemaakt waarvan het water op zes meter diepte een warmte had van pl.m. 20 gr. Celsius. Ofschoon men er minstens 100 kub. M. water had uitgepompt, bleef de temperatuur constant.

— De inwoners van Groenlo mogen wegens kolengebrek 's avonds na 9' uur geen gaslicht meer branden. Ze hebben voor het meereendeel de petroleumlamp weer voor den dag gehaald.

— Door mevrouw Huyskes—Lasonder te Groenlo is aan de gemeente f 2000 geschonken voor den bouw van een registratie kantoor.

NEEDE, 3 Mei. Gisterenavond omstreeks 9 uur woedde in de buurtschap Broeken in een stuk heidegrond, waarop een aantal dennen stonden, een felle brand. De oorzaak is niet bekend.

— De kommies van Vonderen is van hier naar Groenlo en de kommies De Baas van Borculo naar hier verplaatst.

— In 't vorige jaar werd hier aan gedistilleerd 24772 L. ingeslagen tegen 26398 L. in 1915. Het vergunningsrecht is vastgesteld op f 724.50.

Leerlooierijen:

Uit Gilze en Rijen werd gemeld, dat de kuiplooierijen drukte hielden, maar dat de vache- of stoomlooierijen weder kamp ten met gebrek aan looi-extracten, zoodat zij niet geregeld konden werken (geen nadeelige gevolgen voor het personeel). De overige verslagen (Dongen, Eindhoven, Groenlo, Loon op Zand, Oisterwijk, Waalwijk, Wageningen) bleven melding maken van een normale of flinke drukte, hoewel ook enkele van deze rapporten klaagden over den ongeregelde aanvoer van grondstoffen. Hier en daar (te Wageningen, op sommige fabrieken te Oisterwijk in de kuiplooierijen te Rijen) werd overwerk verricht, terwijl stijging der loonen werd gerapporteerd uit Dongen, Loon op Zand, Oisterwijk en Waalwijk.

De vraag naar werkkrachten was grooter dan het aanbod te Gilze, Loon op Zand, Oisterwijk, Rijen en Waalwijk. Het aanbod was echter grooter dan de vraag te Dongen (vrij komen van arbeiders in andere bedrijven; volgens W. werken een paar vakheden buiten de gemeente), Groenlo (terugkeer van Hollandsche arbeiders uit Duitschland) en Wageningen (volgens W. evenwicht). Evenwicht tusschen vraag en aanbod werd gemeld uit Eindhoven. Volgens een werklidenvereeniging te Dongen waren aldaar eind December enkele personen zonder werk. Overigens werd geen werkloosheid gemeld.

Vergeleken bij 1915 werd de toestand eind December thans gunstiger geacht te Eindhoven, Groenlo, Oisterwijk, Waalwijk en Wageningen ongunstiger te Gilze

Onweder.

De IJsheiligen hebben wel geen vorst gebracht maar toch op een allesbehalye vriendelijke wijze afscheid genomen van de Lente, met een onweder, dat in de omstreken van Nijmegen volgens de „Geld.” aan noodweer deed denken.

Het onweder van gister-nacht ging vergezeld van een hevigen hagelslag, waardoor aan het te veld staande gewas en aan de bloeiende fruitboomen eenige schade is aangericht.

Er vielen hagelkorrels soms ter grootte van knikkers.

Te Groenlo brandde de woning van E. J. Loman door het inslaan van den bliksem af. Niets is gered, niets was verzekerd.

Te Eibergen is de boerderij Broshuis in de asch gelegd.

Waterleiding voor Oost-Gelderland

Ged. Staten van Gelderland hebben aan de Gemeentebesturen van Aalten, Bergh, Borculo, Didam, Dinxperlo, Stadt- en Ambt-Doetinchem, Eibergen, Gendringen, Groenlo, Hengelo, Hummelo, Lichtenvoorde, Neede, Ruurlo, Wehl, Winterswijk, Wisch, Zelhem en Zevenaar een schrijven gericht, waarin wordt medegedeeld, dat de minister van Binnenlandsche Zaken zich bereid heeft verklaard de exploitatie en aanleg eener drinkwatervoorziening voor Oost-Gelderland uit 'sRijks kas te steunen door het, zoo noodig, verstrekken van rentelooze voorschotten, onder voorwaarde, dat het provinciaal bestuur geneigd is dergelijke voorschotten te verleen tot een bedrag overeenkomende met de helft van dat, hetwelk het Rijk verstrekt.

Coöperatieve winkelveeniging „Helpt Elkander”, te Groenlo.

Heden, den twaalfden April negentienhonderd zeventien, verschenen voor mij, Johannes Petrus Vemer, notaris ter standplaats Groenlo:

1. Jacobus van Gool, schoenmaker;
2. Arnoldus Johannes Jansen, fabrieksarbeider;
3. Johannes Theodorus Konings, stoker;
4. Johannes Hermanus Lichtenberg, metselaar;
5. Johannes Hermanus Oosterholt, looier;
6. Gerardus Johannes Vreman, schoenmaker;
7. Antonius Engelbertus Wiegerink, schoenmaker;
8. Gerardus Hendrikus Wolters, fabrieksarbeider, allen wonende te Groenlo en aan mij notaris bekend; die verklaarden bij deze akte op te richten eene coöperatieve vereeniging onder de benaming van: Coöperatieve winkelveeniging „Helpt Elkander”, te Groenlo, onder de volgende bedingen:

Hoofdstuk 1.

Doel, middelen en grondbeginselen der vereeniging.

Art. 1. De vereeniging is onder de benaming van: Coöperatieve winkelveeniging „Helpt Elkander”, gevestigd te Groenlo.

Zij is eene onderafdeeling van de Roomsche-Katholieke Werklidenvereeniging „St. Joseph”, te Groenlo.

Zij heeft ten doel om aan hare leden onverschilde levensbenoodigdheden van elken aard en van goede hoedanigheid te verschaffen en aan hare leden de mogelijkheid te bereiden met de te behalen winst kapitaal te vormen.

Art. 2. Om deze doeleinden te bereiken begint de vereeniging eene winkelnering in bakkers- en kruidenierswaren en

Lijst van hoogstaangeslagenen in de Rijks- directe belastingen in de provincie GELDERLAND.

(Vastgesteld bij besluit van Gedeputeerde Staten der provincie van 25 April 1917, n°. 47.)

Jaar 1917/1918. De bevolking der provincie bedraagt 639 602. Het aantal hoogstaangeslagenen bedraagt 426.

Volgnummer.

156. Heymans, Joseph, te Groenlo, geb. te Groenlo 6 Januari 1885.
157. Heymans, Meijer, te Groenlo, geb. te Groenlo 20 Maart 1880.
158. Heymans, Samuel, te Groenlo, geboren te Groenlo 4 Februari 1874.

Het laagste gezamenlijke bedrag van aanslagen, dat tot de plaatsing op de lijst heeft geleid, is f 1371,27.

GEMENGD NIEUWS**DOODELIJK ONGELUK.**

Woensdagmiddag had te Groenlo een ernstig ongeluk plaats. De 16-jarige K. R., arbeider aan een steenfabriek aldaar, werd door een rond-draaiende as gegrepen en gedood.

Daar niemand bij het ongeluk tegenwoordig is geweest, weet men niet hoe het precies gegaan is.

— De 16-jarige R. uit Beltrum, werkzaam aan de steenfabriek der firma Wiegerink te Groenlo, was Woensdag in de machinekamer aan het werk. Door welke oorzaak weet men niet, doch plotseling werd hij door een riem gegrepen, met het noodlottig gevolg, dat zijn lichaam totaal in stukken geslagen werd. Niemand was in de machinekamer, toen het ongeluk gebeurde.

Groenlo, 22 Juni. De coöperatie „Ons Belang” houdt a.s. Zondag kwart over 2 algemeene ledenvergadering. Aan de orde komt o.m.: Rekening en verantwoording van den penningmeester; het teekenen der leden van het register tot definitieve deelname der coöperatie; goedkeuring der leden voor een geldleening, om te beginnen met een bakkerij.

Leden, komt allen als een man op deze voor u zoo gewichtige vergadering.

Groenlo, 25 Juni. Gisteren is door de gezamenlijke aannemers en de afgevaardigden der verschillende timmerlieden-organisaties, het collectief arbeidscontract geteekend. Het treedt in werking 1 Juli. Het omvat de afdelingen Winterswijk, Groenlo, Aalten en Lichtenvoorde. Met ingang van 1 Juli is het loon voor de gezellen te Winterswijk 25 en voor die te Groenlo, Aalten en Lichtenvoorde op 23 cent per uur. Ingaande 1 Januari 1918 worden deze lonen verhoogd met 1 cent. De normale werkuren zijn 11 per etmaal, einde Zaterdag 4 uur.

— Gisteren werden ruim 70 varkens, waaronder 30 regeeringsvarkens, aan het station afgeleverd met bestemming naar Enschede, Deventer en Groenlo.

— De touwslager Wientjes te Groenlo is bij het opladen van een voer hooi van den wagen gevallen, met het noodlottig gevolg, dat hij den nek brak en aanstonds een lijk was.

LICHTENVOORDE. De poging van B. en W. tot verkrijging van naamsverandering van het station „Lichtenvoorde-Groenlo” is geslaagd. In het vervolg zal het station der H. IJ. Sp. M. uitsluitend den naam dragen van „station Lichtenvoorde”.

Thans bestaat ook de mogelijkheid dat binnen niet te langen tijd het station telefonisch zal zijn aangesloten.

Station Groenlo.

Na daartoe gedaan verzoek heeft de directie der H. IJ. S. M. den naam van het station Lichtenvoorde-Groenlo der lijn Zutphen—Winterswijk veranderd in station Lichtenvoorde. Door den dubbelen naam van het station hadden de bewoners van laatstgenoemde plaats dikwijls groote lasten bij de bezorging der goederen, welke soms naar het station Groenlo der G. O. L. S. werden gezonden.

WINTERSWIJK, 4 Sept. Door een defect aan de locomotief bleef gisteren de trein, die om 5 uur te Zutphen van Winterswijk moet aankomen, plotseling tusschen Lichtenvoorde-Groenlo en Ruurlo staan.

Door een andere locomotief, uit Zutphen komende, werd de trein naar deze plaats vervoerd. Een en ander had een vertraging van anderhalf uur ten gevolge. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

GROENLO, 31 Dec. (Spec. Dienst). Vrijdagavond had er aan het station Lichtenvoorde een ernstig ongeluk plaats. Bij het rangeeren van een goederentrein bemerkte men, dat de rangeerder Odink bewusteloos onder de koppeling lag, die door hem was vastgehaakt. Bij onderzoek bleek, dat de koppeling gebroken was en dat de arbeider zijn rechterarm op 3 plaatsen gebroken had. Hij werd naar het Gasthuis te Groenlo overgebracht, waar hij dadelijk overleed. Hij was gehuwd en 62 jaar oud.

WETENSCHAP.

Hendrik Kern †.

Den 6den April van het jaar 1833 te Peerworedjo geboren, bracht Kern zijn eerste zeven levensjaren door op verschillende plaatsen van Java en de Buitenbezittingen. Het blijkt niet dat de indrukken zijner vroegste kindsheid invloed hebben geëffend op zijn latere studierichting, tenzij men zou moeten aannemen, dat zij onbewust „the call of the East” in hem hebben doen ontwaken. Zooveel is zeker dat hij, op zeventienjarige leeftijd in Nederland gekomen — zijne schooljaren bracht hij deels te Doesburg, deels te Groenlo door — het Maleisch even spoedig vergat als dat bij kinderen van minder buitengewonen aanleg pleegt te geschieden.

Nadat hij in 1850 het staatsexamen had afgelegd, ging hij te Utrecht in de letteren studeeren, maar reeds een jaar later na aflegging van het groot mathesis-examen, zette hij zijn studie aan de Leidse Hoogeschool voort, omdat deze hem een zeer gewenschte gelegenheid bood, die te Utrecht

— Prof. dr. J. H. C. Kern, wiens overlijden we gisteren reeds mededeelden, werd in 1833 in Ned. Indië, waar zijn vader officier was, geboren. Op zijn zevende jaar kwam hij in Holland, bezocht de school en 't gymnasium te Groenlo en deed in 1850 staats-examen. Na zijn promotie te Leiden solliciteerde hij lang tevergeefs bij het onderwijs. Eén cursus doceerde hij als privaat-docent te Utrecht, waarna hij benoemd werd als leeraar in het Grieksch aan het Athenaeum te Maastricht. Daar bleef hij vier jaren; in 1863 ontving hij een aanstelling tot hoogleeraar in het Sanskriet aan het Queen's college te Benares (Britsch Indië), in 1865 kwam hij weer naar Holland, als benoemd hoogleeraar te Leiden. Tot 1903, toen hij zijn emeritaat kreeg bleef hij daar in dat ambt.

Van zijn talrijke geschriften noemen wij: „Cakrentala, Indisch tooneelspel van Kâlidâsa”, „Die Gloseen in der Lex Salica und die Sprache der Salischen Franken”; „Geschiedenis van het Boedhisme in Indië”; en „Over den invloed der Indische, Arabische en Europeesche beschaving op de volken van den Indischen Archipel”.

Het Kanaal naar Twenthe. — Naar aanleiding van het verslag door de daarvoor benoemde Staatscommissie uitgebracht, betreffende het tracé, dat uit een technisch en economisch oogpunt het meest in aanmerking komt voor een kanaal, ter verbinding van Twenthe met de scheepvaartwegen in Nederland en waarbij het geprojecteerde zijkanaal naar Winterswijk, buiten bespreking blijft, heeft de Kamer van Koophandel van Winterswijk een adres gezonden aan Z. Exc. den Minister van Waterstaat, waarbij zij als haar oordeel uitspreekt, dat een kanaal loopend nog meer Oostelijk dan het geprojecteerde Arnhem—Twenthe-kanaal een streek doorkruisende met belangrijke industriecentra als Terborg—Ulft—Aalen—Winterswijk naar Groenlo—Eibergen—Neede en verder naar Twenthe verre de voorkeur zou verdienen boven het door de Staatscommissie aanbevolen plan Pannerden—Laag-Keppel—Vorden—Lochem naar Twenthe, omdat dit kanaal over een groote uitgestrektheid door een streek komt te loopen, waar weinig of geen industrie voor-

komt. De Kamer wijst er verder uitdrukkelijk op, dat, wanneer er te Winterswijk in afzienbaren tijd tot ontginning van zoutlagen en steenkolenmijnen mocht worden overgegaan, het zeer zeker van het grootste belang zou zijn, alsdan van een kanaalverbinding te kunnen profiteren, terwijl bovendien de afstand van slechts enkele K.M. van het geprojecteerde Rijn—Noordzeekanaal (Duitschland) eene verbinding daarmede den aanvoer van steenkolen uit het Ruhrgebied ten zeerste zou bevorderen.

Om die reden verzoekt de Kamer vooralsnog een onderzoek te willen instellen naar de mogelijkheid van aansluiting van Winterswijk en andere genoemde gemeenten aan een eventueel te graven kanaal.

GROENLO, 31 Juli. In de gehouden Raadsvergadering werd aangeboden en tot onderzoek in handen eener commissie gesteld de rekening der Gemeente over 1916, bedragende in ontvangsten f 124.110,17, uitgaven f 120.520,10, batig saldo f 3.590,07.

Onderzocht en goedgekeurd werden de geloofsbriefen der op 4 Juli jl. herkozen leden van den Raad, de heeren J. B. Bomers, A. J. Nales en Th. J. de Groen, zoodat tot hunne toelating besloten werd.

Een paar perceeltjes heidegrond onder Beltrum werden onderhands verkocht aan A. H. Bulten, boomkwecker te Aalten, voor den prijs van f 400.

Op het bouwen en wonen werd een nieuwe verordening ontworpen.

Het primitief van den Hoofd. Omslag voor 1917 werd vastgesteld tot een bedrag van f 14.944,38.

Prof. H. Kern (schilderij)

UITTREKSEL

uit de statistiek van den loop der bevolking van
Nederland over 1916.

GEMEENTEN.	Gemiddelde bevolking.	Levend aangegevenen.	Huweden.	Overledenen.	Overledenen beneden het jaar.
Gendringen	9 453	284	69	146	34
Gent	3 161	90	42	36	7
Gorssel	6 307	147	90	82	9
Groenlo	3 285	102	32	55	14
Groesbeek	7 664	255	76	82	26
Haften	2 535	77	25	26	4
Harderwijk	8 874	245	148	100	17

Bij Koninklijk besluit van 26 Mei 1917 n°. 24 zijn benoemd:

met ingang van 3 Juni 1917, tot burgemeester der gemeente Berlicum C. J. Godschalk;

met ingang van 3 Juni 1917, tot burgemeester der gemeente Hoogeloon, Hapert en Casteren P. G. A. G. Panken;

met ingang van 3 Juni 1917, tot burgemeester der gemeente Valkenswaard J. D. H. W. C. van Hoorn;

met ingang van 4 Juni 1917, tot burgemeester der gemeente Heesbeen, Eethen en Genderen D. F. Brune, secretaris dier gemeente;

met ingang van 3 Juni 1917, tot burgemeester der gemeente Groenlo Th. J. A. Kraakman;

Sport in 1917

Groenlo, 18 Juni. Bij de gisteren te Borculo gehouden serie-wedstrijden der Voetbalclubs is de uitslag als volgt: Haaksbergen 1ste prijs (zilveren kruis); Combinatie Eibergen-Neede 2de prijs; Wilhelmina, Groenlo 3de prijs; Goor 4de prijs.

In de maand Augustus, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der vereniging Wilhelmina te Groenlo, heeft het bestuur het plan opgevat een seriewedstrijd te organiseren.

Voetbal.

HAAKSBERGEN, 17 Juni. De voetbalvereniging „Haaksbergen” behaalde heden op de door „Concordia” te Borculo, uitgeschreven seriewedstrijden den eersten prijs, zijnde een Zilveren Kruis. In de eerste ronde (op 12 Juni) won „Haaksbergen” met 2—1 van „Sportclub”, Goor. De demi-finale bracht de groen-witten tegen het sterke „Wilhelmina” van Groenlo in 't veld, hetwelk na een zwaren strijd eveneens met 2 : 1 werd verslagen. In de finale, tegen D. O. S. Neede, bleef „Haaksbergen” voor de 3e maal, met 1 : 0 overwinnaar.

Voor den tweeden keer gaat hiermede de eerste prijs van Borculo naar Haaksbergen.

V.V. Wilhelmina 10 jaar

(Gebeel rechts zittend H.W. Kaak (coll. R. Kaak))

1817

200 jaar geleden

Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, Prins van Oranje-Nassau, (Geboren te Brussel, 19 februari 1817 – Overleden te Apeldoorn, 23 november 1890), was koning der Nederlanden en groothertog van Luxemburg van 17 maart 1849 tot zijn dood in 1890. Hij was de zoon van koning Willem II en koningin Anna Paulowna.

BURGEMEESTEREN van Groenlo; zijn voornemens, op de Conditiën door den Edelen Achtbaren Raad gearresteerd, op *Maandag den vijftienden December* dezes jaars, des morgens ten tien uren, op het Raadhuis aldaar, aan den meestbiederden, te verpachten:

- 1°. De Stads *KOORN-WATER-MOIE*N, gelegen even buiten Groenlo, en zulks voor den tijd van zes jaren.
 - 2°. Het Regt van de *BELEENBANK*, en zulks voor vijf jaren en acht maanden.
-)} Zullende de Conditiën en Voorwaarden, dagelijks ter lezing leggen ter Secretarie (except Zondags) des morgens van negen tot tien uren.

De Burgemeesteren van Groenlo,
J. A. HUMMELINK, President,
Ter Ordonnantie van dezelve,
J. J. RICARDO,
Prov. Secretaris.

GROENLO, den 5 Maart.

Ook alhier heeft de tijding der verlossing van onze geliefde Kroonprinses van een Prins, in het hart van ieder weldenkend vaderlander, den levendigsten indruk te weeg gebracht.

Op den 1sten dezer, dadelijk na het bekomen der officieele aanschrijving van den Heere Gouverneur dezer Provincie, is, bij publicatie, de ingezetenen van deze heughelijke gebeurtenis kennis gegeven, overeenkomstig de bij opgem. aanschrijving gemaakte bepalingen, en dezen dag door het luiden der klokken en het uitsteken der vlaggen, zoo van het raadhuis als van den kerktoren, plegtig gevierd. Des avonds hebben Heeren Burgemeesteren zich vereenigd, met alle welmenende vrienden van het Vaderland en Oranje, op eene vriendschappelijke partij, waarbij aller harten slechts eenen wensch koesterden, namelijk die van het welzijn van Koning en Vaderland, en alwaar de volgende toaster zijn ingesteld en met den levendigsten geestdrift gedronken:

- 1°. Aan onzen geliefden Koning en Hoogstdeszelfs Doorluchtig Huis.
- 2°. Aan den Kroonprins, Hoogstdeszelfs Gemalin en den jonggeboren Prins.
- 3°. Aan den Heere Gouverneur dezer Provincie, benevens de Heeren Staten en Gedeputeerden uit de Staten der Provincie Gelderland.
- 4°. Aan Heeren Burgemeesteren en Raden der stad Groenlo.
- 5°. Aan alle Heeren gepensioneerde Officieren, alhier tegenwoordig.
- 6°. Aan de beambten der Konvoijen en Licenten en der Indirecte Belastingen, te Groenlo gestationeerd.
- 7°. Aan de behoeftigen enz.

bij welke gelegenheid door den Heer President-Burgemeester eene collecte voor den armen werd voorgesteld, welke naar genoegen heeft opgebracht. — Hebbende de ambtenaren der Convoijen en Licenten en der

Indirecte belastingen, alsmede de Grensjagers deze blijmare der geboorte van een jongen Oranje-Vorst, uit eigen beweging met 101 schoten begroet. — Zijnde het gezelschap eerst in den morgenstond in de beste harmonie gescheiden, met het zachte genoegen, van dit feest, uit grond huns harten, als een der belangrijkste van hun leven, gevierd te hebben.

GROENLO, den 4 April.

Heden overleed alhier in den ouderdom van 108 jaren, *Tennis ter Huurne*, bouwman, geboren in Munsterland. Hij heeft tot het laatste oogenblik zijns levens zijn verstand behouden. Weinige jaren geleden heeft hij nog gearbeid aan het korven- of mandenmaken; zijnde hij voor drie jaren nog met den veldwachter dezer stad op eene distantie van 2 uren gegaan om wedde of tinnen te haalen, tot het maken zijner korven of manden.

Colofon

Oudheidkundige Vereniging Groenlo

De Oudheidkundige Vereniging Groenlo (opgericht 15 januari 1976) heeft tot doel het bestuderen en vastleggen van gegevens op het gebied van geschiedenis, taal, folklore, genealogie en archeologie van Groenlo en directe omgeving. Tevens stelt zij zich ten doel het beschermen van het cultureel erfgoed van Groenlo. Zie vooral ook onze website: www.ovgroenlo.nl

Grols Verleden

Tijdschrift voor de historie van Groenlo en directe omgeving

Jaargang 16 | nr. 19 | december 2017

Het tijdschrift verschijnt op onregelmatige tijdstippen.

Samenstelling en tekst:

*Ferry Broshuis, Bestuur Bouw- en Houtbond Groenlo,
Peter te Plate.*

Eindredactie:

Ruud Kaak, Ben Verheij

Redactie adres:

Ben Verheij
Vrakkinkweg 3a
7141 JB Groenlo
(0544) 46 20 32
btmverheij@gmail.com

Vormgeving en lay-out:

Ruud Kaak

Druk:

Weevers

Overname artikelen:

Publicatie of overname van artikelen (geheel of gedeeltelijk) in welke vorm dan ook is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Omslagfoto:

Kijk voor een beschrijving op pagina 5.

Lidmaatschap OVG:

Het lidmaatschap kost € 15,- per jaar. Aanmelding via onze website:
www.ovgroenlo.nl

ISSN 1569-9366

© OUDHEIDKUNDIGE VERENIGING GROENLO

DE HISTORIE VAN C

R. W. Arbeidersvereniging

s. Josephi.

Broerulo.

Opgericht
1909

